17. బనీ ఇస్రాయీల్ (ఇస్రాయీల్ సంతతి) సూరా

పరిచయం

ఈ సూరా మక్కా కాలానికి సంబంధించినది. ఈ సూరా ముఖ్యంగా ఈమాన్ (ధార్మిక విశ్వాసం), తౌహీద్ (ఏకదైవారాధన), ప్రవక్తల పరంపర, మరణించిన వారిని మళ్ళీ బ్రతికించడం, శిక్షా బహుమానాల గురించి నొక్కి చెప్పింది. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం) చేసిన రాత్రియాత్ర ప్రస్తావనతో ఈ సూరా ప్రారంభమయ్యింది. మక్కాలోని పవిత్రమైన మస్జిదు నుంచి ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం)ను తూర్పున సుదూరాన ఉన్న మస్జిదె అక్సా (జెరుసలేం)కు రాత్రివేళ తీసుకువెళ్ళడం జరిగింది. అక్కడి నుంచి ఆయన్ను వరుసగా ఏడు ఆకాశాలపైకి తీసుకువెళ్ళి అల్లాహ్ చిహ్నాలను చూపించడం జరిగింది. ఈ గగనారోహణయాత్ర ఒక అద్భుతమైన మహత్యం. ఇది అల్లాహ్ యొక్క అపార శక్తిసామర్థ్యాలను చాటిచెబుతుంది. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం)కు ఇవ్వబడిన ప్రత్యేక స్థానాన్ని కూడా తెలియజేస్తోంది.

ఈ సూరా ప్రారంభ వచనం అల్లాహ్ ఔన్నత్యాన్ని కొనియాడుతుంది. ఇస్రాయీల్ సంతతి ప్రజలు ప్రపంచంలో రెండుసార్లు కల్లోలం సృష్టిస్తారని ఇందులో చెప్పడం జరిగింది. వారు తీవ్రమైన హింసాకాండకు, దేవుని ఆగ్రహానికి గురిఅవుతారని చెప్పడం జరిగింది. వారు తమ వైఖరిని మార్చుకోవడానికి మరొక అవకాశం ఇస్తున్నట్లు ఈ సూరా తెలిపింది. ఈ సూరాలో ఆదమ్ (అస), షైతాన్‌ల కథ గురించి క్లుప్తమైన ప్రస్తావన ఉంది. అల్లాహ్ ఆదేశాలపై తిరుగు బాటును ఈ కథ తెలియజేసింది. అల్లాహ్ ఆదేశాలను తిరస్కరిస్తూ షైతాన్ తాను ఆదమ్ (అస) ముందు తలవంచేది లేదని అన్నాడు. మానవులలో చాలామంది దారితప్పేలా తనను అనుస రించేలా చేస్తానని సవాలు చేసాడు. ఈ సూరాలో దివ్య ఖుర్ఆన్‌ను ఒక మార్గదర్శకంగా, ఒక సాంత్వనగా, ఒక కారుణ్యంగా అభివర్ణించడం జరిగింది. దివ్య ఖుర్ఆన్‌ను ఒక మహత్యంగా పేర్కొనడం జరిగింది. ఈ దైవగ్రంథం పట్ల సందేహం కలిగిన వారెవరైనా గాని, ఇలాంటిది మరొకటి రాసి చూపించాలని సవాలు చేయడం జరిగింది. యావత్తు మానవులు, జిన్నులు (కంటికి కనిపించని, అగ్నితో సృష్టించబడిన ప్రాణులు) కలిసి ఇలాంటి గ్రంథాన్ని రాయాలని ప్రయత్నించినా రాయలేరని చెప్పటం జరిగింది.

తాము మరణించిన తర్వాత, ఎముకలు కూడా దుమ్ముధూళిలో కలిసిపోయిన తర్వాత తమను మళ్ళీ బ్రతికించి నిలబెట్టడం అసాధ్యమని అవిశ్వాసులు వాదించసాగారు. ఈ సూరా వారి అనుమానాలను తొలగిస్తూ, వారి సందేహాలను నివారించే రుజువులను వారి ముందు ఉంచింది. మరణానంతరం వాళ్ళు దుమ్ము ధూళిలో కలిసిపోయినా లేక మరేవిధంగా మారి పోయినా మరణించిన తర్వాత మళ్ళీ లేపి నిలబెట్టడం జరుగుతుందనీ, ఎందుకంటే, ఒకసారి వారిని సృష్టించిన దేవునికి వారిని మళ్ళీ సృష్టించడం సాధ్యమేనని చెప్పడం జరిగింది.

17. బనీ ఇస్రాయీల్[1] సూరా

سُوْرَةُ بَنِیْ اِسْرَآءِیْلَ

అవతరణ : మక్కా ఆయతులు : 111

అపార కరుణామయుడు, పరమ కృపాశీలుడైన అల్లాహ్ పేరుతో

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سُبْحٰنَ الَّذِیْۤ اَسْرٰی بِعَبْدِهٖ لَیْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَی الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا الَّذِیْ بٰرَكْنَا حَوْلَهٗ لِنُرِیَهٗ مِنْ

1 తన దాసుణ్ణి రాత్రికి రాత్రే[2] మస్జిదె హరామ్ నుండి మస్జిదె అక్సా[3] వరకు తీసుకుపోయిన అల్లాహ్ పరిశుద్ధుడు.[4] దాని పరిసరాలను మేము శుభవంతం

1. ఇది మక్కాలో అవతరించిన సూరా. దీన్ని 'ఇస్రా సూరా' గా కూడా వ్యవహరిస్తారు. ఎందుకంటే ఈ సూరాలో ఇస్రా (దైవప్రవక్తను రాత్రిపూట మజ్జిదె అక్సాకు తీసుకువెళ్ళిన) ప్రస్తావన ఉంది. సహీహ్ బుఖారీలోని ఒక ఉల్లేఖనం ప్రకారం, "సూరె కహఫ్, సూరె మర్యమ్, సూరె బనీ ఇస్రాయీల్ తొలికాలం(ఇతాఖ్)లో అవతరించిన సూరాలు. "ఇవి నా ప్రాచీన సంపదలు(తిలాద్)" అని మహాప్రవక్త (సఅసం) వక్కాణించినట్లు హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ మస్వూద్ తెలిపారు (బనీ ఇస్రాయీల్ సూరా వ్యాఖ్యానం). ఇతాఖ్, ఇది అతీఖ్‌కు బహువచనం. పాతది, ప్రాచీనమైనదని దీనికి అర్థం. తిలాద్, తాలిద్‌కు బహువచనం. ప్రాచీన సంపదను 'తాలిద్' అని అంటారు. మొత్తానికి ఈ హదీసు భావం ఏమిటంటే, మక్కాలో తొల్దొలి కాలంలో అవతరించిన సూరాల్లో బనీ ఇస్రాయీల్ కూడా ఒకటన్నమాట. దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ప్రతి రాత్రీ బనీ ఇస్రాయీల్ సూరాను, జుమర్ సూరాను పారాయణం చేసేవారు (ముస్నదె అహ్మద్ – సంపుటి : 6, పేజీ – 68; తిర్మిజీ – హ.నెం.292, 3405; అల్‌బానీగారు తన సహీహ్ గ్రంథం 2వ సంపుటి 641వ హదీసులో దీన్ని ప్రామాణికమైనదిగా ఖరారు చేశారు).
2. **'ఇస్రా'** అంటే రాత్రి పూట తీసుకువెళ్ళటం అని అర్థం. ఇస్రా అంటేనే రాత్రిపూట తీసుకెళ్ళటం అనే అర్థం వస్తున్నప్పుడు వాక్యంలో మళ్లీ 'లైలన్' (రాత్రి) అనే పదం ఎందుకొచ్చింది? అనే సందేహం కలగవచ్చు. దానికి సమాధానం ఏమిటంటే, ఇక్కడ 'లైల్' అన్న పదం తక్కువ పరిమాణాన్ని సూచించటానికి తీసుకురాబడింది. 'అస్‌రా లైలన్' అంటే రాత్రివేళ–అది కూడా చాలా కొద్ది సమయంలో వెళ్ళి రావటం అనే అర్థం వస్తుంది. నలభై రాత్రులు ప్రయాణం చేస్తేనేగాని చేరుకోలేని మస్జిదె అక్సాకు ఒకే ఒక్క రాత్రిలో–అదీ రాత్రిలోని కొద్ది సమయంలో– తీసుకువెళ్ళటం అద్భుతం.
3. **'అక్సా'** అంటే 'దూరాన గల' అని అర్థం. అంటే 'బైతుల్ మఖ్దిస్' అన్నమాట. అది పాలస్తీనాలోని ఖుదుస్ (దీని పాత పేరు ఈలియా) నగరంలో ఉంది. మక్కాలోని

చేశాము.[5] ఎందుకంటే; మేమతనికి మా (శక్తిసామర్థ్యాలకు సంబంధించిన) కొన్ని సూచనలను చూపదలిచాము.[6] నిశ్చయంగా అల్లాహ్ మాత్రమే బాగా వినే వాడు, చూసేవాడు.

اٰيٰتِنَا ۭ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيْعُ الْبَصِيْرُ ①

2 మేము మూసాకు గ్రంథాన్ని వొసగాము. దానిని ఇస్రాయీల్ సంతతి కోసం మార్గదర్శకంగా చేశాము. "మీరు నన్ను తప్ప వేరెవరినీ మీ కార్యసాధకునిగా చేసుకోకండి" అని (వారికి ఆజ్ఞాపించాము).

وَاٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ وَجَعَلْنٰهُ هُدًى لِّبَنِيْٓ اِسْرَاۗءِيْلَ اَلَّا تَتَّخِذُوْا مِنْ دُوْنِيْ وَكِيْلًا ②

మస్జిదుల్ హరామ్ నుంచి పాలస్తీనాలోని బైతుల్ మఖ్దిస్‌కు పోవాలంటే కనీసం నలభై రోజుల ప్రయాణం చేయాలి. అందుకే 'బైతుల్ మఖ్దిస్'ను 'మస్జిదె అక్సా' (దూరాన ఉన్న మస్జిద్)గా వ్యవహరించటం జరిగింది.

4. **'సుబ్‌హాన'** ఇది 'సబహ' – 'యస్‌బహు' అనే క్రియాపదాలకు ధాతువు పదం. అన్ని రకాల లోపాల నుంచి అల్లాహ్‌ను నేను పవిత్రునిగా భావిస్తున్నాను అని దీని భావం. సాధారణంగా గొప్ప సంఘటనల గురించి చెప్పినప్పుడు ఈ పదం ఉపయోగించబడుతుంది. ఈ సంఘటన ప్రజలకు వింతగా, అసంభవంగా తోచినప్పటికీ దేవుని దృష్టిలో ఇది ఏమంత పెద్ద విషయం కానేకాదు. ఎందుకంటే అతడు కారకాలకు, సాధనాలకు కట్టుబడిన వాడు కాదు. రెప్పపాటులో ఆయన 'అయిపో' అన్న ఆదేశాన్ననుసరించి ఏదైనా చేసెయ్యగలడు. ఆయన బలహీనతలకు, దౌర్బల్యాలకు అతీతుడు, పరిశుద్ధుడు.

5. సహజసిద్ధంగానే ఈ ప్రదేశం పంట పొలాలతో, నదీనదాలతో సస్యశ్యామలంగా ఉంది. పైగా ఈ ప్రదేశంలో దైవప్రవక్తలు సంచరించారు. నివసించారు. ఈ ప్రాంతంలో చాలామంది ప్రవక్తలు సమాధి అయిఉన్నారు. ఈ రకంగా కూడా ఈ ప్రాంతం విశిష్ఠమైనది. అందుచేత దీన్ని శుభప్రదమైన స్థలంగా ఖరారు చెయ్యటం జరిగింది.

6. దేవుని గొప్ప సూచనలను దైవప్రవక్త (సఅసం)కు చూపెట్టడం ఈ యాత్ర అసలు ఉద్దేశం. అంత సుదీర్ఘ యాత్ర ఒకే ఒక రాత్రిలోని అతి స్వల్పభాగంలో జరిగిపోవటం కూడా ఒక అద్భుతమే. ఆ రాత్రి దైవప్రవక్త (స) గగన లోకంలోకి తీసుకుపోబడ్డారు. వివిధ ఆకాశాలలో ఆయన (స) పలువురు దైవప్రవక్తల్ని కలుసుకున్నారు. ఏడవ ఆకాశంలో 'అర్ష్' పీఠానికి దిగువన ఉన్న 'సిద్రుతుల్ మున్తహా' వరకూ వెళ్ళారు. అక్కడ ఆయనకు నమాజుతో సహా కొన్ని దైవసూచనలు, దైవాదేశాలు

ذُرِّيَّةَ مَنۡ حَمَلۡنَا مَعَ نُوحٍۚ إِنَّهُۥ كَانَ عَبۡدٗا شَكُورٗا ③

3 నూహుతోపాటు మేము (ఓడలో) ఎక్కించిన వారి సంతానమా! అతడు (నూహు) మాత్రం కృతజ్ఞతా పూర్వకంగా మెలగిన మా దాసుడు[7] (అన్న సంగతిని తెలుసు కోండి).

ప్రసాదించబడ్డాయి. సహీహ్ హదీసులలో వాటి వివరాలు లభిస్తాయి. మహాప్రవక్త (స) గారి సహచరులు, వారి శిష్యులు మొదలుకుని నేటి విద్వాంసుల వరకూ – అందరూ ఒక విషయంలో మటుకు ఏకాభిప్రాయం కలిగి ఉన్నారు. అదేమంటే దైవప్రవక్త (సఅసం) గారి ఈ యాత్ర 'స్వప్నావస్థ'లో జరిగింది కాదు. – ఆయన పూర్తి మెలకువలో సశరీరంగా ఈ యాత్ర చేసి వచ్చారు. కళ్లారా అక్కడి స్థితిగతులను వీక్షించారు. అల్లాహ్ తన అపారమైన శక్తితో తన ప్రవక్తకు వీటన్నింటినీ దర్శనం చేయించాడు. ఈ యాత్రనే 'మేరాజ్' అంటారు. ఈ మేరాజులో రెండు భాగాలున్నాయి. మొదటిభాగం 'ఇస్రా' అనబడగా, రెండవభాగం 'మేరాజ్'గా వ్యవహరించబడుతుంది.

ఈ ఆయతులో చెప్పబడినట్లు తొలుత ఆయన (సఅసం) 'మస్జిదె అక్సా' వరకూ తీసుకుపోబడ్డారు. ఇక్కడికి చేరుకున్నాక ఆయన (సఅసం) దైవప్రవక్తలందరికీ (అలైహిముస్సలాం) నమాజులో సారథ్యం వహించారు. బైతుల్ మఖ్దిస్ నుండి ఆయన (స) గగన యాత్రకు తీసుకుపోబడ్డారు. ఇది ఆ యాత్రలో రెండోభాగం. ఇది 'మేరాజ్'గా పిలువబడుతోంది. నజ్మ్ సూరాలో దీనికి సంబంధించిన కొన్ని వివరాలు ప్రస్తావించబడ్డాయి. మిగిలిన అంశాలన్నీ హదీసులలో మనకు లభ్యమవుతాయి. మొత్తమ్మీద ఈ యాత్రనంతటినీ 'మేరాజ్ యాత్ర'గా వ్యవహరిస్తారు.

సోపానాలను, నిచ్చెనలను అసలు మేరాజ్‌గా వ్యవహరిస్తారు. మహాప్రవక్త (సఅసం) స్వయంగా ఇలా అన్నారు : **"ఉరిజ బీ ఇలస్సమాయి"** (నన్ను గగనానికి ఎక్కించటం జరిగింది). మేరాజ్ అన్న పదం ఈ 'ఉరిజ' అనే పదం నుంచి వచ్చినదే. ఈ యాత్రలోని రెండవ భాగం మొదటి భాగం కన్నా ఎంతో ముఖ్యమైనది, అద్భుతమైనది. అందువల్ల 'మేరాజ్' అనే పదమే సర్వత్రా ప్రసిద్ధిచెందింది. ఇది ఏ సంవత్సరం, ఏ తేదీన సంభవించిందన్న విషయంలో భిన్నాభిప్రాయాలున్నాయి. అయితే 'హిజ్రత్'కు ముందు జరిగిందన్న విషయంలో మటుకు అందరి మధ్యా ఏకాభిప్రాయం ఉంది. హిజ్రత్‌కు ఒక సంవత్సరం ముందు జరిగిందని కొందరు, కాదు అనేక సంవత్సరాల ముందు జరిగిందని మరికొందరు అభిప్రాయపడ్డారు. అలాగే నెల, తేదీల విషయంలో కూడా పలు అభిప్రాయాలు ముందుకు వస్తాయి. రబీవుల్ అవ్వల్ 17వ తేదీ అని

4 మీరు భువిలో రెండుసార్లు కల్లోలాన్ని రేకెత్తిస్తారనీ, మరీ దారుణంగా చెలరేగి పోతారని ఇస్రాయీలు సంతతి వారికి మేము వారి గ్రంథంలో స్పష్టంగా తేల్చి వేశాము.

وَقَضَيْنَآ إِلَىٰ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ فِى ٱلْكِتَٰبِ لَتُفْسِدُنَّ فِى ٱلْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا ④

5 ఆ రెండింటిలో మొదటి వాగ్దానం వచ్చేసినప్పుడు, మీకు వ్యతిరేకంగా తీవ్రంగా పోరాడే మా దాసులను పంపించాము. వారు మీ ఇళ్ళల్లోనికి చొచ్చుకుని వచ్చారు. ఎందుకంటే ఆ వాగ్దానం నెరవేరటం తథ్యం గనక.[8]

فَإِذَا جَآءَ وَعْدُ أُولَىٰهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّنَآ أُو۟لِى بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا۟ خِلَٰلَ ٱلدِّيَارِ ۚ وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا ⑤

6 మరి ఆ తరువాత మేము మీకు వారిపై ఆధిక్యతను వొసగి, మీ రోజులు మార్చాము. సంపద ద్వారా, సంతానం ద్వారా మీకు సహాయపడ్డాము. ఇంకా మిమ్మల్ని భారీ సంఖ్యాబలం గలవారు చేశాము.[9]

ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ ٱلْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَٰكُم بِأَمْوَٰلٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَٰكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ⑥

కొందరంటే 27వ తేదీ అని కొందరన్నారు. రజబ్ నెల 27వ తేదీ అని మరికొందరు అభిప్రాయపడ్డారు. ఇంకొందరు ఇంకో తేదీని ప్రస్తావించారు (ఫత్‌హుల్ ఖదీర్).

7. నూహ్ (అలైహిస్సలాం) కాలంలో వచ్చిన పెను తుఫాను తరువాత మిగిలిన అతని సంతానమంతా ఎవరో కాదు, ఓడలో ఎక్కించబడినవారే. అందుకే ఇస్రాయీల్ సంతతి వారి నుద్దేశించి, "నూహ్ మీ తండ్రి, అతను కృతజ్ఞతాభావం నిండిన మా దాసుడు. మీరు కూడా మీ పితామహుని అడుగుజాడల్లో కృతజ్ఞతా వైఖరిని అవలంబించండి. మేము ముహమ్మద్ (సఅసం)ను ప్రవక్తగా చేసి పంపాము. మీరు అతన్ని ధిక్కరించి, మేము చేసిన మేలును మరువకండి" అని అల్లాహ్ ఈ ఆయతులో ఉపదేశిస్తున్నాడు.

8. హజ్రత్ ఈసా (అలైహిస్సలాం) పుట్టక 600 ఏండ్ల క్రితం బాబిలోనియా చక్రవర్తి బుఖ్తనసర్ చేతుల్లో యూదులకు ఎదురైన పరాభవం గురించి ఇక్కడ చెప్పబడింది. అతడు జెరూసలేంలో యూదులను నిర్దాక్షిణ్యంగా చంపాడు. చాలామంది యూదులను బానిసలుగా చేసుకున్నాడు. యూదులు దైవప్రవక్త హజ్రత్ షాయా (అలైహిస్సలాం)ను చంపినప్పుడో లేదా హజ్రత్ అర్మియా (అలైహిస్సలాం)ను నిర్బంధించి, తౌరాతు

7 ఒకవేళ మీరు మంచి చేస్తే ఆ మంచి మీ స్వయం కోసమే. ఒకవేళ మీరు చెడుకు ఒడిగడితే అది మీ పాలిటే హానికరంగా పరిణమిస్తుంది. మరి రెండవ వాగ్దాన సమయం వచ్చినప్పుడు – మీ ముఖాలను వికృతం చేయటానికి మొదటిసారి లాగానే మళ్లీ అదే మస్జిదులోనికి జొరబడటానికి, తమకు దొరికిన దానినల్లా ధ్వంసం చేయటానికి[10] (మేము ఇతరులను మీపైకి పంపాము).

إِنۡ أَحۡسَنتُمۡ أَحۡسَنتُمۡ لِأَنفُسِكُمۡۖ وَإِنۡ أَسَأۡتُمۡ فَلَهَاۚ فَإِذَا جَآءَ وَعۡدُ ٱلۡأٓخِرَةِ لِيَسُـࣳٔـُٔواْ وُجُوهَكُمۡ وَلِيَدۡخُلُواْ ٱلۡمَسۡجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٖ وَلِيُتَبِّرُواْ مَا عَلَوۡاْ تَتۡبِيرًا ٧

ఆజ్ఞలను ధిక్కరించి, అవనిలో కల్లోలాన్ని రేకెత్తించినప్పుడో ఈ సంఘటన జరిగింది. బుఖ్త్ నసర్‌కు బదులు జాలూత్‌ను అల్లాహ్ యూదులపై వదిలాడని మరికొందరు అభిప్రాయపడ్డారు. అతడు యూదులపై ఎడతెగకుండా దౌర్జన్యాలు చేశాడు. చివరికి తాలూత్ నేతృత్వంలో హజ్రత్ దావూద్ (అలైహిస్సలాం) జాలూత్‌ను వధించారు.

9. అంటే బుఖ్తె నసర్ (లేదా జాలూత్) వధించబడిన తరువాత మీకు మంచి స్థితిని కలుగజేశాము. ఒకప్పుడు లేమితో బాధపడే మీకు మేము సిరిసంపదల్ని ప్రసాదించాము. సంతానాన్ని వొసగాము. అధికారాన్ని కూడా ఇచ్చాము. మీ సైనిక శక్తిని పెంచాము. ఆ విధంగా మీరు అనతికాలంలోనే ప్రపంచంలో మళ్లీ శక్తిని పుంజుకున్నారు.

10. రెండవసారి వారు, హజ్రత్ జకరియ్యా (అలైహిస్సలాం)ను వధించి కల్లోలాన్ని రేకెత్తించారు. హజ్రత్ ఈసా (ఏసుక్రీస్తు – అలైహిస్సలాం)ను హతమార్చేందుకు కుట్రపన్నారు. అయితే అల్లాహ్ ఈసాను సజీవంగా ఆకాశానికి లేపుకున్నాడు. వారి దురాగతాల ఫలితంగా అల్లాహ్ తిరిగి వారిపై రోము చక్రవర్తి అయిన టైటస్‌ను వదిలాడు. టైటస్ జెరూసలేముపై దండెత్తి యూదులను చిత్తు చిత్తుగా ఓడించాడు. ఎంతోమందిని ఖైదీలుగా పట్టుకున్నాడు. వారి ధనరాశులను కొల్లగొట్టాడు. వారి మతగ్రంథాలను కాళ్ల క్రింద తొక్కి ఘోరంగా అవమానపర్చాడు. బైతుల్ మఖ్దిస్, 'హైకలే సులైమానీ'లను ధ్వంసం చేశాడు. శాశ్వతంగా వారిని బైతుల్ మఖ్దిస్ నుంచి బహిష్కరించాడు. ఈ విధంగా వారికి చరిత్రలో అత్యంత ఘోరమైన పరాభవం మిగిలింది. ఈ విధ్వంసకాండ క్రీ.శ.70లో జరిగింది.

عَسٰی رَبُّکُمۡ اَنۡ یَّرۡحَمَکُمۡ ۚ وَ اِنۡ عُدۡتُّمۡ عُدۡنَا ۘ وَ جَعَلۡنَا جَہَنَّمَ لِلۡکٰفِرِیۡنَ حَصِیۡرًا ﴿۸﴾

8 మీ ప్రభువు మీపై కరుణచూపే అవకాశం ఉంది. కాని మీరు గనక మళ్లీ అలాగే చేయటం మొదలెడితే మేము కూడా మళ్లీ అలాగే చేస్తాము.[11] మేము నరకాన్ని తిరస్కారుల కోసం కారాగారంగా చేసి ఉంచాము.[12]

اِنَّ ہٰذَا الۡقُرۡاٰنَ یَہۡدِیۡ لِلَّتِیۡ ہِیَ اَقۡوَمُ وَ یُبَشِّرُ الۡمُؤۡمِنِیۡنَ الَّذِیۡنَ یَعۡمَلُوۡنَ الصّٰلِحٰتِ اَنَّ لَہُمۡ اَجۡرًا کَبِیۡرًا ۙ﴿۹﴾

9 నిశ్చయంగా ఈ ఖుర్‌ఆన్ అన్నిటికంటే సవ్యమైన మార్గాన్ని చూపిస్తుంది. మంచి పనులు చేసే విశ్వాసులకు గొప్ప పుణ్యఫల ముందన్న శుభవార్తను అది వినిపిస్తుంది.

وَّ اَنَّ الَّذِیۡنَ لَا یُؤۡمِنُوۡنَ بِالۡاٰخِرَۃِ اَعۡتَدۡنَا لَہُمۡ عَذَابًا اَلِیۡمًا ﴿۱۰﴾

10 ఇంకా, పరలోకాన్ని నమ్మనివారి కోసం మేము వ్యధాభరితమైన శిక్షను సిద్ధంచేసి ఉంచాము.

وَ یَدۡعُ الۡاِنۡسَانُ بِالشَّرِّ دُعَآءَہٗ بِالۡخَیۡرِ ؕ وَ کَانَ الۡاِنۡسَانُ عَجُوۡلًا ﴿۱۱﴾

11. మానవుడు తన కోసం మేలును అర్థించినట్లే కీడునూ అర్థిస్తున్నాడు. మానవుడు మహా తొందరపాటు స్వభావి.[13]

11. ఇదొక హెచ్చరిక. మీరు మీ ప్రవర్తనను సరిదిద్దుకుంటే దైవకారుణ్యానికి నోచుకునే అవకాశం ఉంది. ఇహపరాలలో మీకు గౌరవోన్నతులు ప్రాప్తిస్తాయి. ఒకవేళ – కుక్క తోక వంకర, ఎంత సరిచేసినా సరి కాదన్నట్లుగా వ్యవహరిస్తే మాత్రం మీమీద మళ్లీ కొరడా ఝుళిపించక తప్పదు. ఇంతకు ముందు రెండుసార్లు మీరు మా తడాఖాను చూసి ఉన్నారు.

    కాని ఈ యూదులు తమ వైఖరిని మార్చుకోలేదు. మూసా, ఈసాల పట్ల చేసిన దుర్వ్యవహారమే వారు అంతిమ దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం) పట్ల కూడా చేశారు. తత్ఫలితంగా యూదులు మూడవసారి ముస్లిం చేతిలో పరాభవానికి లోనయ్యారు. అత్యంత అవమానంతో వారు మదీనా, ఖైబర్ పట్టణాల నుంచి వెళ్ళిపోవలసి వచ్చింది.

12. ఇది ఇహలోక పరాభవం మాత్రమే. పరలోకంలో దుర్మార్గులకు నరకం రూపంలో పడే శిక్ష వేరుగా ఉంది. దాన్ని వారు అనుభవించక తప్పదు.

13. మానవుడు మహా ఆత్రగాడు, ధైర్యం లేనివాడు. అందువల్ల తనకు ఏ కాస్త బాధ కలిగినా కంగారుపడతాడు. అసహనంతో చిందులేస్తాడు. నిరాశతో తనకు మరణం వొసగమని ప్రార్థిస్తాడు. శుభంకోసం ఎంత ఆశగా అర్థిస్తాడో అశుభం కోసం కూడా అంతే ఆత్రంగా అర్థిస్తాడు. అయితే అశుభం కోసం అతడు చేసుకునే అభ్యర్థనలను

12 మేము రేయింబవళ్ళను (మా శక్తి) సూచనలుగా చేశాము. రాత్రి సూచనను మేము కాంతిహీనంగానూ, పగటి సూచనను కాంతిమంతంగానూ చేశాము– మీరు మీ ప్రభువు అనుగ్రహాన్ని అన్వేషించగలగటానికి! సంవత్సరాల సంఖ్యను, లెక్కను తెలుసుకోగలగటానికి!![14] మేము ప్రతి విషయాన్ని బాగా విడమరచి చెప్పాము.[15]

وجعلنا اليل والنهار ايتين فمحونا اية اليل وجعلنا اية النهار مبصرة لتبتغوا فضلا من ربكم ولتعلموا عدد السنين والحساب وكل شیء فصلنه تفصيلا ⑫

13 మేము ప్రతి మనిషి యొక్క మంచి చెడులను అతని మెడలోనే వ్రేలాడదీశాము.[16] ప్రళయ దినాన మేము అతని కర్మల పత్రాన్ని (అతని సమక్షంలో) బయట పెడతాము. దాన్ని అతను తెరచిన పుస్తకంలా చూసుకుంటాడు.

وكل انسان الزمنه طئره في عنقه ونخرج له يوم القيمة كتبا يلقه منشورا ⑬

అల్లాహ్ ఇట్టే ఆమోదించడు గనక అతడు 'బతికిపోతున్నాడు.' ఈ విషయమే యూనుస్ సూరా 11వ ఆయతులో కూడా వచ్చింది.

14. రాత్రిపూట మీరు నిద్రపోవాలనీ, అలసటను తీర్చుకోవాలన్న ఉద్దేశంతో ఆయన దాన్ని కాంతిహీనంగా చేశాడు. పగటిపూట మీరు కష్టపడి పనిచేసి, దైవప్రసాదితమైన జీవన భృతిని సంపాదించాలన్న ఉద్దేశంతో దాన్ని కాంతిమంతంగా చేశాడు. పైగా ఈ రేయింబవళ్ళ ద్వారా మీరు రోజుల, మాసాల, సంవత్సరాల సంఖ్యను గణిస్తారు. ఈ లెక్కవల్ల మీకు కలిగే ప్రయోజనాలు అసంఖ్యాకం. రాత్రి తరువాత పగలు, పగటి తరువాత రాత్రి రాకుండా ఉండేటట్లయితే నిత్యం రాత్రి లేక పగలే నెలకొని ఉండేవి. మీకు విశ్రాంతి తీసుకునే లేక ఉపాధిని అన్వేషించే అవకాశమే లభించేది కాదు. లెక్కా గిక్కా ఏమీ ఉండేది కాదు.

15. అంటే ప్రాపంచిక, ధార్మిక రంగాలకు సంబంధించిన అవసర విషయాలన్నీ స్పష్టంగా విశదీకరించటం జరిగింది. మనిషి వీటిద్వారా ప్రయోజనం పొంది తన ప్రాపంచిక జీవితాన్ని చక్కదిద్దు కోవటంతోపాటు, పరలోక జీవితాన్ని కూడా చక్కదిద్దుకొని సాఫల్యం పొందాలన్నదే దీని ముఖ్యోద్దేశం.

16. **'తాయిరున్'** అంటే అసలు పక్షి అని అర్థం. **'ఉనుఖున్'** అంటే మెడ. ఇమామ్ ఇబ్నె కసీర్ తాయిరున్ అనే పదాన్ని మనిషి కర్మల చిట్టా అన్న అర్థంలో తీసుకున్నారు. అంటే అతను చేసే ప్రతి పని నమోదు చేయబడుతున్నది. అల్లాహ్ దగ్గర మనిషి

اِقْرَاْ كِتٰبَكَ ۭ كَفٰى بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيْبًا ﴿۱۴﴾

14 “(ఇదిగో!) నువ్వు స్వయంగా నీ పుస్తకాన్ని చదువుకో. ఈ రోజు నీ లెక్క తీసుకోవటానికి నువ్వే చాలు” (అని అతనితో అనబడుతుంది).

مَنِ اهْتَدٰى فَاِنَّمَا يَهْتَدِيْ لِنَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ ضَلَّ فَاِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۭ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِّزْرَ اُخْرٰى ۭ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِيْنَ حَتّٰى نَبْعَثَ رَسُوْلًا ﴿۱۵﴾

15 సన్మార్గాన్ని పొందేవాడు తన మేలు కోసమే సన్మార్గాన్ని పొందుతాడు. పెడదారి పట్టేవాడు తన కీడుకు తానే కారకుడౌతాడు. బరువు మోసే వాడెవడూ ఇంకొకరి బరువును తనపై వేసుకోడు. [17]ఒక ప్రవక్తను పంపనంతవరకూ ఎవరినయినా శిక్షించటం మా సంప్రదాయం కాదు. [18]

కర్మల రికార్డు అంతా సురక్షితంగా ఉంటుంది. ప్రళయదినాన ఆ రికార్డును బట్టే అతని తీర్పు వెలువడుతుంది. **‘తాయిర్’** అంటే మనిషి అదృష్టం (జాతకం) అని ఇమామ్ షౌకానీ భావించారు. ఎవరు సౌభాగ్యవంతుడు కానున్నాడో, మరెవరు దౌర్భాగ్యుడుగా తయారవుతాడో అల్లాహ్‌కు మొదటి నుంచే తెలుసు. ఆయన వారి మెడలలో అదృష్ట దురదృష్టాలను దండల మాదిరిగా వ్రేలాడదీశాడు. దాని ప్రకారమే మనిషి ఆచరణ చేస్తాడు. ఆ ఆచరణను బట్టే తీర్పు దినాన మనుషులకు తీర్పు వినిపించబడుతుంది.

17. అయితే తాము అపమార్గం పట్టడమే గాకుండా, ఇతరుల్ని కూడా అపమార్గం పట్టించిన వారికి వారి అపమార్గపు భారంతోపాటు, చెడగొట్టబడిన వారి పాపాల భారం కూడా మోపబడుతుంది. అయితే దీనివల్ల చెడగొట్టబడిన వారి పాపభారంలోనూ ఎలాంటి తగ్గింపూ రాదు. దివ్య ఖుర్‌ఆన్‌లో ఇతర చోట్ల ఈ విషయం వచ్చింది. హదీసులలో కూడా దీని తప్సీళ్లు ఉన్నాయి.

18. దివ్య ఖుర్‌ఆన్‌లోని ఇతర వచనాల ద్వారా అవగతమయ్యేదేమిటంటే, “మీ దగ్గరకు హెచ్చరిక చేసే మా ప్రవక్తలు రాలేదా?” అని వారిని అడగటం జరుగుతుంది. దానికి వారు ‘వచ్చార’ని జవాబిస్తారు. దీన్నిబట్టి తెలిసేదేమిటంటే ఏ జాతిలోనయినా దైవప్రవక్త రానంతవరకూ, దైవగ్రంథం వారిపై అవతరించనంతవరకూ దేవుడు వారిని శిక్షించడు. పరలోకంలో ఎవరికీ రవంత అన్యాయం జరగదు.

అలాగే చెవిటివారు. మతి స్థిమితంలేనివారు, బుద్ధి మందగించినవారు, ఇద్దరు ప్రవక్తల మధ్య గల – సంధికాలంలో మరణించినవారు కూడా ఉన్నారు. మరి వీళ్ళ

16 మేము ఏదైనా ఒక పట్టణాన్ని నాశనం చెయ్యాలని సంకల్పించుకున్నప్పుడు, అక్కడి స్థితిమంతులకు (కొన్ని) ఆజ్ఞలు జారీ చేస్తాము. కాని వారేమో అందులో అవిధేయతకు పాల్పడతారు. ఆ విధంగా వారిపై (శిక్షకు సంబంధించిన) మాట నిరూపితమవుతుంది. ఆపై మేము ఆ పట్టణాన్ని సర్వనాశనం చేసేస్తాము.[19]

وَاِذَآ اَرَدْنَآ اَنْ نُّهْلِكَ قَرْيَةً اَمَرْنَا مُتْرَفِيْهَا فَفَسَقُوْا فِيْهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنٰهَا تَدْمِيْرًا ﴿١٦﴾

సంగతేమిటీ? కొన్ని ఉల్లేఖనాల ద్వారా బోధపడేదేమిటంటే ప్రళయదినాన అల్లాహ్ కొంతమంది దూతలను వారి దగ్గరకు పంపిస్తాడు. “నరకంలోకి పోండి” అని దైవదూతలు వారితో అంటారు. సరేనంటూ వాళ్లు నరకంలోకి పోతే నరకం వారి పాలిట పూవనంలా అయిపోతుంది. ‘కాదు’ అని గనక అంటే వారు నరకంలోకి ఈడ్చబడతారు (ముస్నదె అహ్మద్–సంపుటి : 4, పేజీ – 24; ఇబ్నుమాజ– సంపుటి:9, పేజీ – 226; అల్లామా అల్ బానీ గారు సహీహ్ అల్ జామెవుస్సఘీర్ (881)లో దీనిని ప్రస్తావించారు). అయితే పసిపిల్లల విషయంలో మటుకు భేదాభిప్రాయం ఉంది. ముస్లింల పిల్లలు ఎలాగూ స్వర్గంలో ప్రవేశిస్తారు. ఎటొచ్చీ అవిశ్వాసుల, బహుదైవోపాసకుల పిల్లల విషయంలోనే భిన్నాభిప్రాయాలు వ్యక్తమైనాయి. మహ్షర్ మైదానంలో వారికి పరీక్ష పెట్టడం జరుగుతుందనీ, దైవవిధేయతకు తలఒగ్గిన వారిని స్వర్గంలోకి, అవిధేయత చూపిన వారిని నరకంలోకి ప్రవేశం కల్పించటం జరుగుతుందని ఇమామ్ ఇబ్నె కసీర్ అభిప్రాయపడ్డారు. ఇమామ్ ఇబ్నె కసీర్ ఈ అభిప్రాయానికే ప్రాధాన్యత ఇచ్చారు. పరస్పర విరుద్ధంగా ఉన్న ఉల్లేఖనాలను ఈ అభిప్రాయం సమన్వయపరుస్తుందని కూడా ఆయన అన్నారు (వివరాల కోసం ‘తఫ్సీర్ ఇబ్నె కసీర్’ చూడండి). అయితే ముష్రిక్కుల చిన్న పిల్లలు కూడా స్వర్గంలో ప్రవేశిస్తారని సహీహ్ బుఖారీ ఉల్లేఖనం ద్వారా విదితమవుతోంది (3:251,12;348) (ఫత్‌హుల్ బారీ).

19. జాతుల వినాశానికి దారితీసే కారణాలు, సూత్రాలు ఇందులో చెప్పబడ్డాయి. మొదట సమాజంలోని స్థితిమంతులు దైవాజ్ఞల్ని ధిక్కరించటం మొదలెడతారు. ఇతరులు కూడా వారి పాదచిహ్నాలలో నడవటం మొదలెడతారు. ఈ విధంగా సమాజంలో అవిధేయత, చెడుగు సర్వసామాన్యమైపోతుంది. అప్పుడు వారు శిక్షకు పాత్రులవుతారు.

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ ۗ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ
بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿١٧﴾

17 మేము నూహు తరువాత కూడా ఎన్నో జాతులను తుదముట్టించాము.[20] తన దాసుల పాపాలను తెలుసుకోవటానికి, చూడటానికి నీ ప్రభువు (ఒక్కడే) చాలు.

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا
لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَاهَا مَذْمُومًا مَدْحُورًا ﴿١٨﴾

18 ఎవడు తొందరగా లభించే ప్రాపంచిక లాభాలను కోరుకుంటాడో అతనికి మేము ఇహంలో తొందరగానే–మేము తలచిన వానికి తలచినంతగా – ఇస్తాము. ఎట్టకేలకు అతని కోసం మేము నరకాన్ని నియమిస్తాము. అందులోకి వాడు అత్యంత నికృష్ట స్థితిలో, కారుణ్యానికి దూరమైన వాడై ప్రవేశిస్తాడు.[21]

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ
سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ﴿١٩﴾

19 మరెవరయితే పరలోకాన్ని కోరుకుని, దానికోసం కృషి చేయవలసిన విధంగా కృషిచేస్తాడో, విశ్వాసి అయి ఉంటాడో అలాంటి వాని కృషి అల్లాహ్ వద్ద ఆదరణ పొందుతుంది.[22]

20. వారు కూడా ఈ నియమాన్ననుసరించే తుదముట్టించబడ్డారు.

21. ప్రాపంచిక లాభాలను కోరుకున్న ప్రతి ఒక్కరికీ అవి ప్రాప్తించవు. అవి కూడా మేము తలచిన వారికి మాత్రమే దక్కుతాయి. అది కూడా వారు కోరుకున్నంతగా వారికి దొరకదు. మేము నిర్ణయించిన మోతాదులో మాత్రమే వారికి లభ్యమవుతుంది. అయితే ఈ ప్రాపంచిక వ్యామోహంలో దారుణంగా చిక్కుకుపోయిన వారికి చివరకు మిగిలేదేమిటో తెలుసా? శాశ్వితమైన పరాభవం! వ్యధాభరితమైన నరక శిక్ష!!

22. ఏ పుణ్యకార్యమైనా అల్లాహ్ సన్నిధిలో ఆదరణ పొందటానికి మూడు షరతులు పెట్టబడ్డాయి. 1. పరలోకాన్ని ఆశించటం – అంటే; చిత్తశుద్ధితో దైవప్రసన్నతను చూరగొనేందుకు కృషి చేయటం. 2. దానికి తగ్గట్టుగా పాటుపడటం – అంటే దైవప్రవక్త (స) విధానాన్ననుసరించి సదాచరణ చేయటం. 3. విశ్వాసి అయి ఉండటం – ఎందుకంటే విశ్వాసం లేకుండా ఏ సదాచరణ కూడా దైవసన్నిధిలో స్వీకృతి పొందదు. సదాచరణకు ఆమోద ముద్ర లభించాలంటే విశ్వాసంతో పాటు చిత్తశుద్ధి, దైవప్రవక్త విధాన అనుసరణ అవశ్యమన్నమాట!

كُلًّا نُّمِدُّ هٰٓؤُلَآءِ وَهٰٓؤُلَآءِ مِنْ عَطَآءِ رَبِّكَ ۚ وَمَا كَانَ عَطَآءُ رَبِّكَ
مَحْظُورًا ﴿٢٠﴾

20 వారికీ, వీరికీ – ప్రతి ఒక్కరికీ – మేము (ప్రపంచంలో) నీ ప్రభువు అనుగ్రహాల నుంచి వొసగుతూ పోతున్నాము. నీ ప్రభువు ప్రసాదాలు (ఎవరి విషయంలో కూడా) ఆగిపోలేదు.[23]

اُنْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلٰى بَعْضٍ ۚ وَلَلْاٰخِرَةُ اَكْبَرُ دَرَجٰتٍ
وَّاَكْبَرُ تَفْضِيْلًا ﴿٢١﴾

21 చూడు! వారిలో ఒకరిపై ఇంకొకరికి మేము ఎలా ఆధిక్యతను ఇచ్చి ఉన్నామో! పరలోకం అంతస్థుల రీత్యా మరింత గొప్పది. శ్రేష్ఠత రీత్యా మరింత ఉన్నతమైనది.[24]

لَا تَجْعَلْ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُوْمًا مَّخْذُوْلًا ﴿٢٢﴾

22 అల్లాహ్‌తోపాటు వేరొక ఆరాధ్యుణ్ణి నిలబెట్టకు. అలా గనకచేస్తే నువ్వు నిందితుడవై, నిస్సహాయుడవై కూర్చుంటావు.

وَقَضٰى رَبُّكَ اَلَّا تَعْبُدُوْٓا اِلَّآ اِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا ۚ اِمَّا يَبْلُغَنَّ
عِنْدَكَ الْكِبَرَ اَحَدُهُمَآ اَوْ كِلٰهُمَا فَلَا تَقُلْ لَّهُمَآ اُفٍّ وَّلَا تَنْهَرْهُمَا
وَقُلْ لَّهُمَا قَوْلًا كَرِيْمًا ﴿٢٣﴾

23 నీ ప్రభువు స్పష్టంగా ఆజ్ఞాపించాడు: మీరు ఆయనను తప్ప మరొకరెవరినీ ఆరాధించకూడదు. తల్లిదండ్రుల యెడల ఉత్తమంగా వ్యవహరించాలి. నీ సమక్షంలో వారిలో ఒకరుగాని, ఇద్దరుగానీ వృద్ధాప్యానికి చేరుకుని ఉంటే వారి ముందు (విసుగ్గా) “ఊహ్” అని కూడా అనకు. వారిని కసురుకుంటూ మాట్లాడకు. పైగా వారితో మర్యాదగా మాట్లాడు.[25]

23. అంటే ప్రాపంచిక ఆహార సామగ్రిని మేము విశ్వాసి – అవిశ్వాసి అన్న విచక్షణ లేకుండా అందరికీ ప్రసాదిస్తాము. ప్రాపంచిక సుఖభోగాలను ఆశించేవారికీ ఇస్తాము. పరలోక సాఫల్యాన్ని కోరేవారికీ ఇస్తాము. దేవుని అనుగ్రహాలు ఒకరికి అందకుండా ఎవరూ అడ్డుకోలేరు.

24. కాకపోతే ఈ ప్రాపంచిక వస్తుసామగ్రి ఒకరికి ఎక్కువగా, మరొకరికి తక్కువగా లభిస్తాయి–అందరికీ సమానంగా లభ్యం కాదు. అల్లాహ్ తన యుక్తినీ, ప్రణాళికనుబట్టి ఈ రకమైన పంపిణీ వ్యవస్థను ఏర్పరిచాడు. అయితే పరలోకంలో ఈ అంతస్థుల అసలు పరమార్థం స్పష్టమవుతుంది. అక్కడ విశ్వాసులు స్వర్గంలోకి, అవిశ్వాసులు నరకంలోకి వెళతారు.

24 అణకువ, దయాభావం ఉట్టిపడే విధంగా నీ భుజాలను వారి ముందు అణచిపెట్టు.[26] "ఓ ప్రభూ! బాల్యంలో వీరు నన్ను (ప్రేమానురాగాలతో) పోషించినట్లుగానే నీవు వీరిపై దయ జూపు" అని వారి కోసం ప్రార్థిస్తూ ఉండు.

وَاخۡفِضۡ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحۡمَةِ وَقُلۡ رَّبِّ ارۡحَمۡهُمَا كَمَا رَبَّيٰنِیۡ صَغِيۡرًا ؕ ﴿۲۴﴾

25 మీ ఆంతర్యాలలో ఏముందో మీ ప్రభువుకు బాగా తెలుసు. మీరు గనక మంచివారుగా మసలుకుంటే, అలా (మంచి వైపుకు) మరలివచ్చే వారిని అల్లాహ్ క్షమిస్తాడు.

رَبُّكُمۡ اَعۡلَمُ بِمَا فِیۡ نُفُوۡسِكُمۡ ؕ اِنۡ تَكُوۡنُوۡا صٰلِحِيۡنَ فَاِنَّهٗ كَانَ لِلۡاَوَّابِيۡنَ غَفُوۡرًا ﴿۲۵﴾

25. ఈ ఆయతులో అల్లాహ్ తన ఆరాధన తరువాత, తల్లిదండ్రుల యెడల మంచిగా మెలగటాన్ని రెండో స్థానంలో ఉంచాడు. దీన్నిబట్టి తల్లిదండ్రుల విధేయత, వారి సేవ, వారి గౌరవ మర్యాదలు ఎంత ముఖ్యమైనవో విదితమవుతోంది. దైవదాస్యం కోరే ప్రధానాంశాలను నెరవేర్చటం ఎంత అవసరమో, ఆ తర్వాత మాతాపితల విధేయతలో ఇమిడి ఉన్న ముఖ్యాంశాలను నెరవేర్చటం కూడా అంతే అవసరం. హదీసుల ద్వారా కూడా ఈ సంగతి పదే పదే నొక్కి వక్కాణించబడింది. ముఖ్యంగా మాతాపితలు ముసలివారుగా ఉన్నప్పుడు వారి ముందు విసుగును, చిరాకును ప్రదర్శించకూడదు. వారిని కసురుకోకూడదు. ఎందుకంటే ముసలితనంలో వారు బలహీనులు, నిస్సహాయులు, దిక్కు తోచనివారై ఉంటారు. అదే సమయంలో వారి పిల్లలు యుక్తవయస్కులై ఉంటారు. సంపాదనాపరులై ఉంటారు. భావాలు భావనల రీత్యా తల్లిదండ్రులకు – పిల్లలకు మధ్య ఎంతో వైరుధ్యం ఉంటుంది. పరువం ఉరకలు వేసే వయసులో పిల్లలు తమ ముసలి తల్లిదండ్రుల అవసరాలను తెలుసుకుని తదనుగుణంగా మసలుకోవటమన్నది కించిత్ కష్టమైనపనే కావచ్చు. కాని ఈమాత్రం ఓపికను, సేవానిరతిని కనబరచినవాడే దైవసన్నిధిలో ప్రీతిపాత్రుడవుతాడు.

26. పక్షి తన పసిపిల్లలను తన వాత్సల్యభరితమైన నీడలోకి తీసుకోదలచినప్పుడు తన రెక్కలతో వాటిని కప్పేస్తుంది. వెచ్చని తన కౌగిలిలో ఆశ్రయాన్ని కల్పిస్తుంది. కాబట్టి మీరు కూడా మీ తల్లిదండ్రులతో అదేవిధంగా దయాభావంతో మెలగాలి. వారు మిమ్మ్మల్ని పసితనంలో పోషించినట్లుగానే మీరు వారిని పోషించాలి. పక్షి ఆకాశంలో ఎగిరి పోయేటప్పుడు తన రెక్కల్ని చాచుతుంది. నేల మీదికి దిగేటప్పుడు తన రెక్కలను

26 బంధువుల, నిరుపేదల, ప్రయాణీకుల హక్కును వారికి ఇస్తూ ఉండు.[27] దుబారా ఖర్చు చేయకు.

وَاٰتِ ذَا الۡقُرۡبٰى حَقَّهٗ وَالۡمِسۡكِيۡنَ وَابۡنَ السَّبِيۡلِ وَلَا تُبَذِّرۡ تَبۡذِيۡرًا ﴿۲۶﴾

27 దుబారా ఖర్చు చేసేవారు షైతానుల సోదరులు. మరి షైతానేమో తన ప్రభువునకు కృతఘ్నుడు.[28]

اِنَّ الۡمُبَذِّرِيۡنَ كَانُوۡۤا اِخۡوَانَ الشَّيٰطِيۡنِ ؕ وَكَانَ الشَّيۡطٰنُ لِرَبِّهٖ كَفُوۡرًا ﴿۲۷﴾

28 ఒకవేళ నువ్వు ఆశించే నీ ప్రభువు కారుణ్యాన్ని నువ్వు ఇంకా అన్వేషిస్తూ ఉన్నందువల్ల వారి నుంచి ముఖం తిప్పుకోవలసివస్తే మృదువుగా వారికి నచ్చజెప్పు.[29]

وَاِمَّا تُعۡرِضَنَّ عَنۡهُمُ ابۡتِغَآءَ رَحۡمَةٍ مِّنۡ رَّبِّكَ تَرۡجُوۡهَا فَقُلْ لَّهُمۡ قَوۡلًا مَّيۡسُوۡرًا ﴿۲۸﴾

ముడుచుకుంటుంది. అలాగే మీరు మీ తల్లిదండ్రుల ముందు వినయవినమ్రతలు చూపాలంటే మీలో కాస్తంత అణకువ ఉండాలి.

27. **'హక్కు'** అనే పదాన్ని ఉపయోగించటాన్నిబట్టి మనకు అర్థమయ్యేదేమిటంటే బంధువులకు, అగత్యపరులకు, బాటసారులకు ఎప్పుడన్నా ఏదన్నా యిచ్చి వారిని దెప్పిపొడవ కూడదు. ఎందుకంటే మీరు వారికి చేసేది ఉపకారం కాదు. వారి హక్కును వారికిస్తున్నారంతే. స్థితిమంతుల ఆస్తిపాస్తుల్లో, ధనధాన్యాలలో అల్లాహ్ ఈ 'హక్కు'ను ఉంచాడు. ధనవంతుడు గనక ఈ 'హక్కు'ను హక్కుదారులకు ఇవ్వకపోతే అతడు అల్లాహ్ సమక్షంలో పట్టుబడతాడు. ఈ జాబితాలో బంధువుల ప్రస్తావన అందరికన్నా ముందు రావటం గమనార్హం. బంధువులకు ఇవ్వవలసిన హక్కును ఇవ్వటం, వారిపట్ల ఉత్తమంగా మెలగటం – ఇదంతా 'సిలారహ్మీ'గా వ్యవహరించబడుతుంది. సిలారహ్మీ గురించి ఇస్లాం పదే పదే నొక్కి పలుకుతోంది.

28. **'తబ్‌జీర్'** అనే పదం బిజ్‌రున్ (విత్తనం) నుంచి వచ్చింది. విత్తనాన్ని నేలలో చల్లేటప్పుడు అది సరిగ్గా పడిందా, సరైన చోటులోనే పడిందా? లేక అటూఇటూ పడిందా? అని చూడటం జరగదు. రైతు విత్తనాన్ని చల్లి ఇంటికెళ్ళిపోతాడు. దుబారా ఖర్చు కూడా అంతే. దుబారా ఖర్చుచేసేవాడు తాను ఎంత డబ్బు తగలెట్టిందీ, ఎక్కడ తగలెట్టిందీ చూడడు. పైగా అతను విత్తనం మాదిరిగా తన డబ్బును వెదజల్లుతాడు. ఈ విధంగా డబ్బును వృధా చేసేవాడు షైతాన్ సోదరునిగా పోల్చబడ్డాడు. అందుకే మానవుడు ఈ పోలిక నుంచి తన్ను రక్షించుకోవాలంటే అతను తన సంపాదనను అనవసరమైన పద్దుల్లో నిరర్థకంగా ఖర్చుపెట్టే అలవాటును మానుకోవాలి. షైతాన్

29 నీ చేతిని నీ మెడకు కట్టి ఉంచకు. అలాగని దానిని విచ్చలవిడిగానూ వదలి పెట్టకు. అలా చేశావంటే నువ్వు నిందల పాలవుతావు, దిక్కుమాలిన స్థితికి లోనై కూర్చుంటావు.[30]

وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا ﴿٢٩﴾

30 నిశ్చయంగా నీ ప్రభువు తాను కోరిన వారి కోసం ఉపాధిని విస్తృతపరుస్తాడు. తాను కోరిన వారికి పరిమితం చేస్తాడు.[31] నిస్సందేహంగా ఆయన తన దాసుల గురించి అన్నీ తెలిసినవాడు, అంతా చూస్తున్నవాడు.

إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٣٠﴾

దేవుని మేలును మరచినవాడు. కాబట్టి మానవుడు అతని అడుగు జాడలలో నడచి తాను కూడా 'దేవుని కృతఘ్నుడు'గా మారకూడదు (ఫత్‌హుల్ ఖదీర్).

29. అడిగిన వారికి ఇవ్వాలంటే మీ దగ్గర ఉండాలి కదా! కొన్నిసార్లు మీ వద్దే లేని పరిస్థితి ఉంటుంది. అలాంటి పరిస్థితిలో మీరు దేవుని నుంచి కలిమిని ఆశిస్తూ ఉంటారు. మీరేవిధంగా మీ ప్రభువుపై ఆశ పెట్టుకున్నారో అదే విధంగా చేయిచాచి అడిగేవారు కూడా మీపై ఎన్నో ఆశలుపెట్టుకుని అడుగుతారు. అలా అడిగినప్పుడు మీరు ఎంతో మృదువుగా, సున్నితంగా దాటవేయాలి. వారిని కసురుకోకూడదు. వారి మనసు నొప్పించే విధంగా మాట్లాడకూడదు.

30. వెనుకటి ఆయతులో ధర్మం చేయటానికి నిరాకరిస్తే ఏవిధంగా నిరాకరించాలో చెప్పబడింది. ఈ ఆయతులో ఖర్చుపెట్టవలసిన తీరు గురించి చెప్పబడింది. మనిషి తన ఆలుబిడ్డలను సయితం విస్మరించేటంత పిసినారిగానూ మారరాదనీ, ముందూ వెనుకా చూసుకోకుండా ఇష్టం వచ్చినట్లుగా వృధాగానూ ఖర్చుపెట్టకూడదని ప్రబోధించబడింది. పిసినారితనం వల్ల మనిషి నలుగురి చేత విమర్శించబడతాడు, అప్రతిష్ఠ పాలవుతాడు. అలాగే దుబారా ఖర్చువల్ల మనిషి దివాలా తీస్తాడు. (మూలంలో **'మహ్‌సూర్'** అన్న పదం వచ్చింది. నడిచి నడిచి బాగా అలసిపోయి, ఇక నడవటానికి శక్తిలేకుండా పోయిన జంతువును 'మహ్‌సూర్'గా వ్యవహరిస్తారు). అలాగే దుబారా ఖర్చుచేసే మనిషి చేతిలో చిల్లగవ్వ కూడా లేకుండా చతికిలబడతాడు. 'చేతిని మెడకు బంధించి ఉంచకు' అంటే పరమ పీనాసిగా మారకు అని భావం. 'చేతిని మరీ విచ్చలవిడిగా వదలిపెట్టకు' అంటే ఇష్టం వచ్చినట్లు ఖర్చుపెట్టేసి, నెత్తిమీద గుడ్డ పెట్టుకుని కూర్చునే స్థితి రానీయకు అని అర్థం.

وَلَا تَقۡتُلُوۡۤا اَوۡلَادَكُمۡ خَشۡيَةَ اِمۡلَاقٍ‌ؕ نَحۡنُ نَرۡزُقُهُمۡ وَاِيَّاكُمۡ‌ؕ اِنَّ قَتۡلَهُمۡ كَانَ خِطۡاً كَبِيۡرًا ۝٣١

31 దారిద్ర్య భయంతో మీరు మీ సంతానాన్ని చంపేయకండి. వారికీ, మీకూ ఉపాధిని ఇచ్చేది మేమే. ముమ్మాటికీ వారి హత్య మహాపాతకం.[32]

وَلَا تَقۡرَبُوا الزِّنٰٓى اِنَّهٗ كَانَ فَاحِشَةً ؕ وَسَآءَ سَبِيۡلًا ۝٣٢

32 వ్యభిచారం దరిదాపులకు కూడా పోకూడదు సుమా! ఎందుకంటే అది నీతి బాహ్యమైన చేష్ట. మహా చెడ్డమార్గం.[32 (అ)]

31. ఈ ఆయతులో విశ్వాసులకు ఓదార్పు ఉంది. ఎవరివద్దయినా పరిమితమైన ఒనరులు ఉంటే వారు దైవదృష్టిలో ఆదరణకు నోచుకోలేదని భావం ఎంతమాత్రం కాదు. మనిషి ఉపాధిలో గల ఈ హెచ్చుతగ్గులలో దేవుని పరమార్థం దాగి ఉంది. ఆయన కోరితే తన శత్రువులను ఖారూన్ లాంటి కుబేరుల్లా చేసేస్తాడు. లేదా తాను ఇష్టపడే తన దాసులకు చాలీచాలని భృతిని మాత్రమే ప్రసాదిస్తాడు. ఇదంతా ఆయన లీల.

32. అల్ అన్‌ఆమ్ సూరాలోనూ ఈ విషయం వచ్చింది (151వ ఆయతు). దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) షిర్క్ తరువాత సంతానహత్యను అత్యంత ఘోరమైన అత్యాచారంగా పేర్కొన్నారు. (సహీహ్ బుఖారీ – అల్ బఖరా సూరా వ్యాఖ్యానం; సహీహ్ ముస్లిం– కితాబుత్తౌహీద్).

నేడు ప్రపంచంలో సంతాన హత్య ఎంతో పకడ్బందీగా, కుటుంబ నియంత్రణా పథకం లాంటి అందమైన ప్రణాళికలతో జరుగుతోంది. సంతానానికి మంచి శిక్షణ ఇచ్చే నెపంతో, స్త్రీల అందచందాలు తరగిపోకుండా ఉండాలనే సాకుతో ఈ ఫామిలీ ప్లానింగ్ స్కీమును అమలుపరచి సంతానాన్ని నేలపై కాలిడకుండా అడ్డుకుంటున్నారు.

32.(అ) ఇస్లాంలో వ్యభిచారం చాలా పెద్ద నేరం. వివాహితుడైన పురుషుడు లేక వివాహిత స్త్రీ గనక ఈ పాపానికి ఒడిగడితే అలాంటివారు ముస్లిం సమాజంలో మనుగడ సాగించలేరు. అలాంటి వారిని ఒక్క ఖడ్గపు వేటుతో కూడా చంపకూడదు. పైగా అలాంటివారిని రాళ్లు రువ్వి నిర్దాక్షిణ్యంగా చంపాలి. ఎందుకంటే ఆ దృశ్యం సమాజంలోని సభ్యులకు ఒక గుణపాఠం కావాలి. 'వ్యభిచారం చేయకూడదు' అని చెప్పలేదు. 'వ్యభిచారం దరిదాపులకు కూడా పోకూడదు' అని అనబడింది. దీన్నిబట్టి అవగతమయ్యేదేమిటంటే వ్యభిచారానికి దారితీసే విషయాలన్నింటికీ దూరంగా ఉండాలి. ఉదాహరణకు : పరాయి స్త్రీని చూడటం, ఆమెతో కలసి తిరిగే, కబుర్లు చెప్పే ప్రయత్నం చేయటం, అలాగే స్త్రీలు విచ్చలవిడిగా బయటతిరగటం, తమకు రక్షణలేని చోట్ల తమవారు లేకుండా వెళ్లడం మంచిది కాదు. ఎందుకంటే చెడు చూపు వ్యభిచారానికి తొలిమెట్టు వంటిది.

33 న్యాయసమ్మతంగా తప్ప – అల్లాహ్ నిషేధించిన ఏ ప్రాణినీ హతమార్చ కూడదు.[33] అన్యాయంగా చంపబడిన వాని వారసునికి మేము అధికారం ఇచ్చి ఉన్నాము. అయితే అతను వధించ టంలో మితి మీరకూడదు. నిశ్చయంగా అతను సహాయం చేయబడినవాడు.[34]

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ۗ وَمَن قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لِوَلِيِّهِ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِف فِّي الْقَتْلِ ۖ إِنَّهُ كَانَ مَنصُورًا ﴿٣٣﴾

34 అత్యుత్తమమైన పద్ధతిలో తప్ప అనాథ ఆస్తి దరిదాపులకు కూడా వెళ్ళకండి – అతను యుక్త వయస్సుకు చేరేవరకు.[35]

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ

33. న్యాయబద్ధంగా చంపటం అంటే ఖిసాస్ (ప్రతీకార న్యాయం) రూపంలో చంపటం అని అర్థం. మానవ సమాజంలో శాంతి భద్రతల పరిరక్షణ కోసం హంతకునికి శిక్ష పడటం అవసరం. హతుని వారసులకు న్యాయం చేకూరటం కూడా అవసరమే. అలాగే వివాహితులై ఉండి అక్రమ లైంగిక సంబంధం ఏర్పరచుకున్న వారికి కూడా కఠిన శిక్ష వినిపించబడింది.

34. హతుని వారసులకు అధికారం ఇవ్వబడింది. ఇంతకీ ఏమిటీ ఆ అధికారం? అంటే రాజ్యాధికారి షరీయతుననుసరించి తీర్పు వినిపించిన తరువాత హతుని వారసుడు తాను తలచుకుంటే హంతకునిపై ప్రతీకారం తీర్చుకోగలడు. లేదా దియత్ (రక్తపరిహారం) పుచ్చుకుని ఊరుకోగలడు. లేదా హంతకునికి క్షమాభిక్ష పెట్టగలడు. ఒకవేళ ప్రతీకారం తీర్చుకోవాలన్నదే హతుని వారసుల అభిమతం అయివుంటే వారు ఈ విషయంలో హద్దు మీరకూడదు. అంటే ఒక ప్రాణానికి బదులుగా ఇద్దరు లేక అంతకన్నా ఎక్కువ మందిని చంపకూడదు. హంతకుణ్ణి చిత్రవధ చేయకూడదు. హతుని వారసుడు సహాయం పొందినవాడుగా ఖరారు చేయబడ్డాడు. అంటే అతన్ని ఆదుకోవలసిందిగా రాజ్యాధికారులకు తాకీదు చేయబడింది. అందుకుగాను హతుని వారసుడు కృతజ్ఞుడై ఉండాలే తప్ప అన్యాయానికి, అక్రమాలకు పాల్పడటం భావ్యం కాదు.

35. అన్యాయంగా ఒక ప్రాణిని చంపరాదని చెప్పటంతోపాటు, ఒకరి సొమ్మును అన్యాయంగా కబళించరాదని ప్రబోధించటం గమనార్హం. అనాథల ఆస్తి విషయంలోనైతే మరింత న్యాయంగా మసలుకోవాలి. అనాథలు యుక్త వయస్సుకు చేరుకునే వరకూ వారి ఆస్తిని కాపాడాలి. వీలైతే వారి ఆస్తిని మరింతగా పెంచాలి. అర్థం పర్థం లేకుండా ఖర్చుపెట్టి వారి ఆస్తికి నష్టం చేకూర్చకూడదు.

اَشُدَّهٗ ۖ وَاَوۡفُوۡا بِالۡعَهۡدِ ۚ اِنَّ الۡعَهۡدَ كَانَ مَسۡـُٔوۡلًا ﴿۳۴﴾

వాగ్దానాన్ని (చేసుకున్న ప్రతి ఒప్పం దాన్ని) నెరవేర్చండి. ఎందుకంటే వాగ్దానం (ఒప్పందం) గురించి ప్రశ్నించ బడుతుంది.[36]

وَاَوۡفُوا الۡكَيۡلَ اِذَا كِلۡتُمۡ وَزِنُوۡا بِالۡقِسۡطَاسِ الۡمُسۡتَقِيۡمِ ؕ ذٰ لِكَ خَيۡرٌ وَّاَحۡسَنُ تَاۡوِيۡلًا ﴿۳۵﴾

35 మీరు కొలచి ఇస్తున్నప్పుడు నిండుగా కొలిచి ఇవ్వండి. సరైన త్రాసుతో తూయండి. ఇదే ఉత్తమమైనది.[37] పర్యవ సానం రీత్యా కూడా ఇదే మేలైనది.

وَلَا تَقۡفُ مَا لَيۡسَ لَكَ بِهٖ عِلۡمٌ ؕ اِنَّ السَّمۡعَ وَالۡبَصَرَ وَالۡفُؤَادَ كُلُّ اُولٰۤـئِكَ كَانَ عَنۡهُ مَسۡـُٔوۡلًا ﴿۳۶﴾

36 నీవు తెలుసుకోవలసిన అవసరం లేని విషయాల వెంటపడకు.[38] ఎందుకంటే చెవి, కన్ను, హృదయం – వీటన్నింటి గురించి ప్రశ్నించటం జరుగుతుంది.[39]

وَلَا تَمۡشِ فِى الۡاَرۡضِ مَرَحًا ۚ اِنَّكَ لَنۡ تَخۡرِقَ الۡاَرۡضَ وَلَنۡ تَبۡلُغَ الۡجِبَالَ طُوۡلًا ﴿۳۷﴾

37 నేలపై నిక్కుతూ నడవకు – నువ్వు నేలను చీల్చనూ లేవు. పర్వత శిఖరాలను అందుకునే ఎత్తుకు ఎదగనూ లేవు.[40]

36. ఇక్కడ వాగ్దానం రెండు రకాలు. ఒకటి : మనిషి తాను అల్లాహ్‌కు చేసిన బాస. రెండు : మనిషి సాటి మనిషికి చేసిన వాగ్దానం. ఈ రెండు రకాల వాగ్దానాలనూ నెరవేర్చటం చాలా అవసరం. వాగ్దానాన్ని నిలబెట్టుకోకపోతే అల్లాహ్ సమక్షంలో సమాధానం ఇవ్వవలసి ఉంటుంది.

37. అంటే పుణ్యం రీత్యా మేలైనది. పైగా ఇలా ప్రవర్తించటం వలన ప్రజలలో నమ్మకం ఏర్పడుతుంది. వర్తకంలో పరపతి పెరుగుతుంది. అందుకే వ్యాపార లావాదేవీలలో నిజాయితీగా వ్యవహరించటం చాలా అవసరం.

38. అంటే తమకు తెలియని విషయాలలో అనవసర జోక్యం కల్పించుకోవటం, కూపీలు లాగటం, అతిగా అనుమానించటం ఎంతమాత్రం తగదు. అలాగే తెలియని విషయాలపై అధిక ప్రసంగం చేయటం, వాటిని ఆచరణలో పెట్టడం కూడా సమంజసం కాదు.

39. జాగ్రత్త! అక్కరకు రాని విషయాల వెనుకపడి మీ శక్తియుక్తులను దుర్వినియోగం చేశారంటే రేపు అల్లాహ్ సన్నిధిలో పట్టుబడతారు. నువ్వు విన్నావా? అని చెవిని, నువ్వు కన్నావా? అని కళ్ళను, నువ్వు తెలుసుకున్నావా? అని హృదయాన్ని నిలదీసి అడగటం జరుగుతుంది. ఎందుకంటే విషయ పరిజ్ఞానం ఈ మూడింటితోనే ముడిపడి ఉంటుంది. ప్రళయదినాన అల్లాహ్ ఈ శరీరావయవాలకు మాట్లాడే శక్తిని ఇస్తాడు.

كُلُّ ذٰلِكَ كَانَ سَيِّئُهٗ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوْهًا ﴿٣٨﴾

38 వీటన్నింటిలో గల చెడుగు నీ ప్రభువు సన్నిధిలో (అత్యధికంగా) అసహ్యించుకో బడుతుంది.[41]

ذٰلِكَ مِمَّآ اَوْحٰٓى اِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ ؕ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَتُلْقٰى فِيْ جَهَنَّمَ مَلُوْمًا مَّدْحُوْرًا ﴿٣٩﴾

39 ఇవన్నీ కూడా నీ ప్రభువు నీ వద్దకు వహీ ద్వారా పంపిన వివేచనభరిత విషయాలు. నువ్వు అల్లాహ్‌తోపాటు వేరొకరిని ఆరాధ్యునిగా కల్పించకు. ఒకవేళ అలా చేశావంటే నిందితుడవై, ప్రతి మేలుకు దూరమైనవాడై నరకంలోకి నెట్టివేయబడతావు.

اَفَاَصْفٰىكُمْ رَبُّكُمْ بِالْبَنِيْنَ وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلٰٓئِكَةِ اِنَاثًا ؕ اِنَّكُمْ لَتَقُوْلُوْنَ قَوْلًا عَظِيْمًا ﴿٤٠﴾

40 ఏమిటీ, మీ ప్రభువు మీకోసం కొడుకుల్ని కేటాయించి, తన కోసమేమో దూతలను కూతుళ్ళుగా చేసుకున్నాడా? నిశ్చయంగా మీరు చాలా పెద్ద (ఘోర మైన) మాట అంటున్నారు.

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِيْ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لِيَذَّكَّرُوْا ؕ وَمَا يَزِيْدُهُمْ اِلَّا نُفُوْرًا ﴿٤١﴾

41 ప్రజలు హితవు గ్రహించటానికిగాను మేము ఈ ఖుర్‌ఆన్‌లో (విషయాన్ని) పలు విధాలుగా విడమరిచి చెప్పాము.[42] కాని దాని మూలంగా వారిలో సత్యం పట్ల దూరమే మరింతగా పెరుగుతోంది.

---

40. నిక్కుతూ, నీల్గుతూ నడవటం అల్లాహ్‌కు సుతరామూ ఇష్టం లేదు. ఈ గర్వాహంకారం మూలంగానే శ్రీమంతుడైన ఖారూన్ తన సిరిసంపదల సమేతంగా నేలలో కూర్చివేయ బడ్డాడు (అల్ ఖసస్–81). ఒక హదీసులో ఇలా ఉంది: "ఒక వ్యక్తి రెండేసి దుప్పట్లు ధరించి, విర్రవీగుతూ నడవసాగాడు. ఫలితంగా అతడు నేలలో కూర్చివేయబడ్డాడు. ప్రళయదినం వరకూ అతడు కూర్చివేయబడుతూనే ఉంటాడు" (సహీహ్ ముస్లిం – కితాబుల్ లిబాస్). అల్లాహ్‌కు దాసుల అణకువ, వినమ్రత ఎంతో ఇష్టం.

41. అంటే ప్రస్తావించబడిన విషయాలలో ఏవైతే చెడ్డవో వాటి జోలికి వెళ్ళకూడదు. ఎందుకంటే అల్లాహ్ వాటిని ఇష్టపడడు.

42. అంటే ఉపదేశాల ద్వారా, ఉపమానాల ద్వారా, నిదర్శనాల ద్వారా, సంఘటనల ద్వారా, ప్రోత్సాహం ద్వారా వారికి విషయాన్ని విశదీకరించటం జరిగింది. కాని వారు 'కుఫ్ర్' (అవిశ్వాసం, తిరస్కారం) అనే అంధకారంలో చిక్కుకుని ఉన్నారు.

42 (ఓ ప్రవక్తా!) వారికి చెప్పు: వారు చెబుతున్నట్లుగా అల్లాహ్‌తోపాటు వేరే ఆరాధ్య దైవాలు గనక ఉండి ఉంటే వారు ఇప్పటికే సింహాసనాధీశుని వైపుకు వెళ్ళే మార్గాన్ని అన్వేషించి ఉండేవారే.[43]

قُلْ لَّوْ كَانَ مَعَهٗۤ اٰلِهَةٌ كَمَا يَقُوْلُوْنَ اِذًا لَّابْتَغَوْا اِلٰى ذِى الْعَرْشِ سَبِيْلًا ﴿٤٢﴾

43 ఆయన పరిశుద్ధుడు. వారు అనే ఈ మాటలకు ఎంతో అతీతుడు, ఎంతో ఉన్నతుడు.[44]

سُبْحٰنَهٗ وَتَعٰلٰى عَمَّا يَقُوْلُوْنَ عُلُوًّا كَبِيْرًا ﴿٤٣﴾

44 సప్తాకాశాలు, భూమి, వాటిలో ఉన్న వన్నీ ఆయన పవిత్రతనే కొనియాడు తున్నాయి. ఆయన స్తోత్రంతో పాటు

تُسَبِّحُ لَهُ السَّمٰوٰتُ السَّبْعُ وَالْاَرْضُ وَمَنْ فِيْهِنَّ ؕ وَاِنْ مِّنْ شَىْءٍ

దాన్నుంచి బయటపడే ప్రయత్నం చేస్తున్నారా! అంటే అదీ లేదు. పైగా వెలుగుకు మరింత దూరం అవుతున్నారు. ఎందుకంటే ఈ ఖుర్‌ఆన్ గ్రంథం పట్ల వారిలో అపోహలు ఉన్నాయి. దీన్ని వారు జాలవిద్యగా, కవిత్వంగా తలపోస్తున్నారు. ఈ అపోహ దూరం కానంతవరకూ ఖుర్‌ఆన్ వారికి మార్గదర్శకం కాజాలదు. ఎందుకంటే దివ్య ఖుర్‌ఆన్ ఆకాశం నుంచి కురిసే వానజల్లు వంటిది. సారవంతమైన నేల ఆ కారుణ్య బిందువులను గ్రహించి అది సస్యశ్యామలంగా మారుతుంది. ఒకవేళ ఆ నేల చవుడునేల, నిస్సారమైన భూమి అయివుంటే అది బురద బురదగా మారటం తప్ప ఎలాంటి ప్రయోజనాన్నీ ఇవ్వదు.

43. దీనికి ఒక అర్థం ఇది : ఒక రాజు మరో రాజ్యాధికారిపై సైన్యంతో దండెత్తి ఆ రాజ్యాన్ని వశపరచుకున్నట్లే ఈ ఇతరత్రా ఆరాధ్య దైవాలు కూడా ప్రాబల్యం పొందే దారులు వెదికి ఉండేవి. కాని ఇప్పటివరకూ అలాంటిదేదీ జరగలేదు. మరి చూడబోతే తరతరాలుగా, యుగయుగాలుగా ఈ చిల్లర దేముళ్లు పూజలందుకుంటున్నారు. వారిపేర మొక్కుబడులు కూడా తీర్చుకోబడుతున్నాయి. కాని ఫలితం శూన్యం. కాబట్టి బోధపడేదేమంటే అల్లాహ్ తప్ప మరో ఆరాధ్య దైవం లేనేలేదు. లాభనష్టాలు చేకూర్చేశక్తి కూడా వేరితరులకు లేదు.

రెండవ అర్థం : ఒకవేళ నిజంగానే వేరితర దేవుళ్లు ఉండి వుంటే వారు ఈ పాటికి అల్లాహ్ సామీప్యం పొంది, తమను కొలిచే ముష్రిక్కులను దేవుని ప్రీతిపాత్రులుగా చేసి ఉండేవారు.

44. తాము కొలిచే "చిట్టిపొట్టి దేముళ్లు" అల్లాహ్‌కు సహవర్తులని ముష్రిక్కులు చెప్పే మాటలకు అల్లాహ్ అతీతుడు, పవిత్రుడు. అల్లాహ్ ఎంతో ఉన్నతుడు.

إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمۡدِهِۦ وَلَٰكِن لَّا تَفۡقَهُونَ تَسۡبِيحَهُمۡۚ إِنَّهُۥ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٤٤﴾

ఆయన పవిత్రతను కొనియాడని వస్తువంటూ ఏదీ లేదు. అయితే మీరు వాటి స్తుతిని గ్రహించలేరు.[45] ఆయన గొప్ప సహనశీలుడు, క్షమాగుణం కలవాడు.

وَإِذَا قَرَأۡتَ ٱلۡقُرۡءَانَ جَعَلۡنَا بَيۡنَكَ وَبَيۡنَ ٱلَّذِينَ لَا يُؤۡمِنُونَ بِٱلۡأٓخِرَةِ حِجَابًا مَّسۡتُورًا ﴿٤٥﴾

45 (ఓ ప్రవక్తా!) నువ్వు ఖుర్‌ఆను పఠిస్తున్నప్పుడు, మేము నీకూ – పరలోకాన్ని నమ్మని వారికీ మధ్య కనిపించని ఒక తెరను వేసేస్తాము.[46]

45. అంటే విశ్వంలోని సమస్త వస్తువులు సృష్టికర్తకు విధేయులై, తమ తమ పద్ధతి ప్రకారం అతని స్తోత్రం చేస్తున్నాయి. అతని పవిత్రతను కొనియాడుతున్నాయి. కాకపోతే వాటి స్తోత్రాన్ని మనం అర్థం చేసుకోలేము. కొన్ని ఖుర్‌ఆన్ ఆయతుల ద్వారా, హదీసుల ద్వారా కూడా ఈ విషయానికి సమర్థన లభిస్తోంది. ఉదాహరణకు : "మేము పర్వతాలను దావూదు – అలైహిస్సలాం – కు స్వాధీనపరచాము. అవి సాయంత్రం, ఉదయం అతనితోపాటు దైవస్తోత్రం చేసేవి" (స్వాద్ - 18). కొన్ని రాళ్లను ఉదాహరిస్తూ అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు : "వాటిలో కొన్ని అల్లాహ్ పట్ల భయంతో విరిగిపడతాయి" (అల్ బఖర – 74). తాము దైవప్రవక్త (సఅసం)తో కలసి భోజనం చేస్తూ ఉండగా, భోజన పదార్థాల నుంచి స్తోత్ర శబ్దం వినవచ్చిందని కొంతమంది ప్రవక్త ప్రియసహచరులు (ర.అన్‌హుం) సాక్ష్యమిచ్చారు (సహీహ్ బుఖారీ – కితాబుల్ మనాఖిబ్. హ.నెం.3579). చీమలు కూడా అల్లాహ్ స్తోత్రం చేస్తాయని మరొక హదీసు ద్వారా రూఢీ అవుతోంది (బుఖారీ–హ.నెం.3019; ముస్లిం–హ.నెం.1759). దైవప్రవక్త ఒకానొక వృక్షం మొదలుకు ఆనుకుని ప్రసంగించేవారు. మరి ఆ మొదలు (కొయ్య)తో వేదికను తయారుచేయటంతో, దైవప్రవక్త (స) దానిని వదలిపెట్టేశారు. అందువల్ల ఆ కొయ్య నుంచి చిన్నపిల్లాడు ఏడ్చినట్లుగా శబ్దం వినిపించేది (బుఖారీ – 3583). అలాగే; మక్కాలో ఒక రాయి ఉండేది. అది దైవప్రవక్త (సఅసం)కు సలాం చేసేది (సహీహ్ ముస్లిం – హ.నెం.1782). ఈ ఆయతుల ద్వారా, ప్రామాణిక హదీసుల ద్వారా స్పష్టమయ్యేదేమిటంటే చెట్లు చేమలు, రాళ్లు రప్పలలో కూడా ఒక విధమైన చైతన్యం ఉంటుంది. కాని అది మనకు అవగతం కాదు. తమకున్న ఆ చైతన్యాన్నిబట్టి అవి దైవస్తోత్రం చేస్తాయి. "అల్లాహ్ ఒక్కడే" అని ప్రతి వస్తువూ సాక్ష్యం ఇస్తూ ఉంటుంది.

46. అరబీలో **'మస్తూర్'** అని ఉంది. అంటే అడ్డు, ఆపు అని అర్థం. కళ్లకు కనిపించని అడ్డు తెర అన్న అర్థం కూడా వస్తుంది.

46 అంటే, వారు దానిని అర్థం చేసుకోకుండా వారి హృదయాలపై తెరలు వేసేస్తాము. వారి చెవులను మొద్దుబార జేస్తాము. నువ్వు ఈ ఖుర్‌ఆనులో ఒక్కడైన అల్లాహ్ యొక్క ఏకత్వాన్ని (తౌహీద్‌ను) ప్రస్తావించినప్పుడల్లా వారు తీవ్ర అయిష్ట తను వ్యక్తం చేస్తూ వెనుతిరిగి వెళ్ళి పోతారు.[47]

وَجَعَلْنَا عَلٰى قُلُوْبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ يَّفْقَهُوْهُ وَفِيْٓ اٰذَانِهِمْ وَقْرًا ۭ وَاِذَا
ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْاٰنِ وَحْدَهٗ وَلَّوْا عَلٰٓي اَدْبَارِهِمْ نُفُوْرًا ﴿٤٦﴾

47 వారు నీ వైపుకు చెవియొగ్గి వింటున్నప్పుడు ఏ ఉద్దేశ్యంతో వింటున్నారో మాకు బాగా తెలుసు. పరస్పరం చెవులు కొరుక్కుంటూ "చేతబడి ప్రభావానికి లోనైన వ్యక్తిని మీరు అనుసరిస్తున్నారు"[48] అని ఆ దుర్మార్గులు పలికేది కూడా (మాకు తెలుసు).

نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُوْنَ بِهٖٓ اِذْ يَسْتَمِعُوْنَ اِلَيْكَ وَاِذْ هُمْ نَجْوٰٓى
اِذْ يَقُوْلُ الظّٰلِمُوْنَ اِنْ تَتَّبِعُوْنَ اِلَّا رَجُلًا مَّسْحُوْرًا ﴿٤٧﴾

48 చూడు, వారు నీ గురించి ఎలాంటి ఉదాహరణలు ఇస్తున్నారో! వారు దారి తప్పుతున్నారు. ఇక వారు దారికి రావట మనేది వారి వల్ల కానిపని.[49]

اُنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوْا لَكَ الْاَمْثَالَ فَضَلُّوْا فَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ سَبِيْلًا ﴿٤٨﴾

47. వారి హృదయాలపై వేసిన తెరల మూలంగానూ, వారి చెవులు మందగించటం వల్లనూ వారి గ్రాహ్యశక్తి క్షీణిస్తుంది. ఖుర్‌ఆన్ కోసం వారి హృదయకవాటాలు తెరచుకోవు. ఇక దేవుని ఏకత్వం (తౌహీద్) అనేసరికి వారు మరీ పెచ్చరిల్లిపోతారు. అసహనం, చిరాకు – ఇవి రెండూ వారి ముఖాలపై వ్యక్తమవుతాయి. ఆవేశంతో అక్కడి నుంచి వెను తిరిగిపోయేందుకు లేస్తారు. ఈ సన్మార్గం పట్ల వారిలో తిష్ఠవేసిన స్తబ్ధత, వైరభావం మూలంగానే అసలు వారు సన్మార్గ భాగ్యానికి నోచుకోలేకపోయారు. **'అకిన్నతున్'** అనేది 'కినాన్'కు బహువచనం. హృదయంపై పడే తెరలు అని అర్థం. **'వఖ్‌రున్'** : శబ్దం వినపడకుండా చెవులు మొద్దుబారటం.

48. వారు ఖుర్‌ఆన్ పారాయణాన్ని వినడానికైతే వింటున్నారు. కాని ఆ ఉద్గ్రంథాన్ని పారాయణం చేసే వ్యక్తి (సఅసం) పట్ల వారికి సదభిప్రాయం లేదు. అతనికేదో 'గాలి' సోకిందనీ, జాలవిద్య ప్రభావం వల్లనే అతను ఆ విధంగా పఠిస్తున్నాడనీ

49 "మేము (చచ్చి) ఎముకలలై, తుత్తుని యలైపోయిన తరువాత, మళ్లీ సరికొత్తగా సృష్టించబడి లేపబడతామా?" అని వారు అంటున్నారు (కదూ!)

وَقَالُوٓا۟ أَءِذَا كُنَّا عِظَٰمًا وَرُفَٰتًا أَءِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٤٩﴾

50 వారికి చెప్పు : "మీరు రాళ్లయి పోయినా, ఇనుమైపోయినా"[50]

قُلْ كُونُوا۟ حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ﴿٥٠﴾

51 "... లేక మీ మనసులకు ఎంతో కఠిన మైనదిగా తోచే మరేదైనా సృష్టిగా మారినా సరే[51] (మీ పునరుత్థానం తథ్యం)." "మమ్మల్ని తిరిగి లేపేవాడెవడు?" అని వారు మళ్లీ అడుగుతారు. "తొలిసారి మిమ్మల్ని సృష్టించినవాడే (మలిసారి కూడా సృష్టిస్తాడు)" అని ఓ ప్రవక్తా! వారికి చెప్పు. దానిపై వారు తమ తలలను ఆడిస్తూ[52] "ఇంతకీ అది ఎప్పుడు సంభవిస్తుందీ?" అని అడుగుతారు. వారికి సమాధానమివ్వు – "అది త్వరలోనే సంభవించవచ్చు".[53]

أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِى صُدُورِكُمْ ۚ فَسَيَقُولُونَ مَن يُعِيدُنَا ۖ قُلِ ٱلَّذِى فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ ۚ فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هُوَ ۖ قُلْ عَسَىٰٓ أَن يَكُونَ قَرِيبًا ﴿٥١﴾

గుసగుసలు మొదలెట్టారు. వారి ఆంతర్యాలలో ఉన్న ఈ 'వక్రత' మూలంగానే వారసలు సన్మార్గానికి దూరమైపోయారు.

49. కొన్నిసార్లు మాంత్రికుడనీ, మరి కొన్నిసార్లు గాలిసోకినవాడనీ, కొన్నిసార్లు మతిభ్రమిం చినవాడనీ, ఇంకొన్నిసార్లు జోతిష్యుడనీ - రకరకాల కథలు అల్లుతున్నారు. ఆంతర్యంలో ఇంత కుల్లు, ఇన్ని అనుమానాలు ఉంటే సన్మార్గ భాగ్యం ఎలా లభిస్తుంది?

50. లోహం (ఇనుము), మట్టికన్నా, ఎముకలకన్నా గట్టిది. దాన్నుంచి జీవితాన్ని వెలికి తీయటం మరీ కష్టం. అయినాసరే దైవానికి ఇది కష్టం కాదు.

51. ఇనుము కన్నా గట్టిగా ఉంటుందని మీరు తలపోసే మరే వస్తువుగా మీరు మారినాసరే, జీవం పోయటం అల్లాహ్‌కు కష్టసాధ్యం ఏమీ కాదు.

52. **'యున్‌ఘిజు'** అంటే తలలాడించటం, తలలూపటం అని అర్థం. అయితే ఈ విధంగా వారు తలలాడించటంలో వెటకారం, ఎగతాళి భావన అంతర్లీనమై ఉంది.

53. **'త్వరలోనే'** అంటే ఏ ఘడియలోనైనా అది సంభవించవచ్చు. అందులో ఆశ్చర్యపడాల్సిం దేమీలేదు. ఖుర్ఆన్‌లో **'అసా'** (عَسٰی) అనే పదం ఖాయం, నిశ్చయం అన్న భావంలో ఉపయోగించబడింది. అంటే ప్రళయం సంభవించటం ముమ్మాటికీ తథ్యం అన్నమాట!

52 ఆ రోజు ఆయన మిమ్మల్ని పిలుస్తాడు.[54] అప్పుడు మీరు ఆయన్ని స్తుతిస్తూ (ఆయన పిలుపుకు) హాజరు పలుకుతారు. అప్పుడు మీరు 'మేము కొద్ది సమయం మాత్రమే (ప్రపంచంలో) ఉన్నామ'ని అనుకుంటారు."[55]

يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ وَتَظُنُّونَ إِن لَّبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٢﴾

53 (ఓ ప్రవక్తా!) నా దాసులతో, వారు తమ నోట అత్యంత మంచిమాటలనే పలకాలని చెప్పు.[56] ఎందుకంటే షైతాన్ వారి మధ్య కలతలు రేపుతాడు.[57] నిశ్చయంగా షైతాన్ మానవుని పాలిట బహిరంగ శత్రువు.

وَقُل لِّعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنزَغُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿٥٣﴾

54. **'పిలుస్తాడు'** అంటే సమాధుల నుంచి లేపి తన సన్నిధిలోకి హాజరుపరుస్తాడు. మీరంతా ఆయన స్తుతిస్తోత్రం చేస్తూ, ఆయన ఆజ్ఞల్ని శిరసావహిస్తూ హాజరవుతారు. లేదా ఆయన్ని గుర్తుపడుతూ ఆయన వద్దకు వస్తారు.

55. ఆ సమయంలో మీకు ఈ ప్రాపంచిక జీవితం బహు స్వల్పం అనిపిస్తుంది. "వారు దానిని చూసిననాడు, తాము ప్రపంచంలో ఒక దినములో ఉదయంగానీ, సాయంత్రం గానీ ఉన్నట్లు అనిపిస్తుంది" (నాజిఆత్ – 46). ఈ విషయమే ఖుర్‌ఆన్‌లో అనేకచోట్ల ప్రస్తావనకు వచ్చింది. ఉదాహరణకు : తాహా :102 - 104; అర్రూమ్–55; మోమినూన్ –112 –114. మొదటి సారి శంఖం ఊదబడినప్పుడు సమాధుల్లో ఉన్న వారంతా బ్రతికించబడతారనీ, రెండవ శబ్దంపై అందరూ లెక్కల కోసం మహ్షర్ మైదానంలో సమావేశమవుతారని అనబడుతోంది. రెండు శంఖారావాల మధ్య 40 ఏండ్ల అంతరం ఉంటుంది. ఈ మధ్య కాలంలో వారికి ఎలాంటి యాతనా ఉండదు. ఆ స్థితిలో వారు నిద్రపోతారు. రెండవ పిలుపుపై వారు లేచి, "విచారకరం! ఈ నిద్రావస్థ నుంచి మమ్మల్ని ఎవరు లేపారు?" అని అంటారు (యాసీన్ – 52) (ఫత్‌హుల్ ఖదీర్). మొదటి విషయమే చాలావరకు సరైనది.

56. అంటే పరస్పరం సంభాషణ జరిపేటప్పుడు నోటిని అదుపులో పెట్టుకోండి. ఆచి తూచి మాట్లాడండి. సరైన, సమంజసమైన మాటలనే చెప్పండి. అవిశ్వాసులను, ముష్రిక్కులను, గ్రంథవహులను సంబోధిస్తున్నప్పుడు అనురాగం, శ్రేయోభిలాష ఉట్టిపడేలా మాట్లాడండి. మృదువుగా మాట్లాడండి.

54 మీ ప్రభువుకు మీ గురించి బాగా తెలుసు. ఆయన తలచుకుంటే మిమ్మల్ని కరుణిస్తాడు లేదా ఆయన కోరితే మిమ్మల్ని శిక్షిస్తాడు.[58] మేము నిన్ను వారిపై సంరక్షకునిగా చేసి పంపలేదు.[59]

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِن يَشَأْ يَرْحَمْكُمْ أَوْ إِن يَشَأْ يُعَذِّبْكُمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿٥٤﴾

55 ఆకాశాలలో, భూమిలో ఉన్న వాటన్నింటి గురించి నీ ప్రభువుకు బాగా తెలుసు. మేము ప్రవక్తలలో కొందరికి మరి కొందరిపై శ్రేష్ఠతను ప్రసాదించాము.[60] ఇంకా, మేము దావూదుకు జబూరు (గ్రంథం) వొసగాము.

وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَن فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلَىٰ بَعْضٍ وَآتَيْنَا دَاوُودَ زَبُورًا ﴿٥٥﴾

57. నోరుజారితే నానా అవస్థలు పడాల్సి వస్తుంది. అనుచితమైన ఒక మాట మీ నోటి నుంచి వెలువడితే చాలు, అప్పటికే అవకాశం కోసం ఎదురుచూస్తున్న షైతాన్ అలవోకగా మీ మధ్య జొరబడతాడు. ఎందుకంటే వాడు మీ బద్ధవిరోధి గనక. వాడు మీ మధ్య తగవులు పెడతాడు. లేనిపోని అపార్థాల్ని సృష్టించి వేడుక చూస్తాడు. లేదా మీ యెడల అవిశ్వాసులలో, ముష్రిక్కులలో వైరభావాన్ని నూరిపోసి, గోరంత దాన్ని కొండంతగా చేసి చూపెడతాడు. అందుకే మహాప్రవక్త (సఅసం) వారు ఇలా ప్రబోధించారు : "మీలో ఎవరూ తమ సోదరుని (ముస్లిం) వైపుకు ఆయుధంతో సైగ చేయకూడదు. ఎందుకంటే – అతనికి తెలియదు – షైతాన్ అతని చేతిలోని ఆయుధానికి పని కల్పించవచ్చు (అది అతని సోదరుడైన ముస్లింకి తగిలి, అతని ప్రాణం పోవచ్చు). దాంతో ఇతను నరకానికి పోయే ప్రమాదముంది" (సహీహ్ బుఖారీ – కితాబుల్ ఫితన్; సహీహ్ ముస్లిం–కితాబుల్ బిర్ర్).

58. **'కరుణించటం'** అంటే సన్మార్గ భాగ్యం ప్రసాదించటం అని భావం. 'శిక్షించటం' అంటే షిర్క్‌కు లోనై ఉన్న స్థితిలోనే మీకు మృత్యువు వొసగుతాడు. ఈ విధానం అవిశ్వాసులకు వర్తిస్తుంది.

ఇదే విషయం ముస్లింలకైతే ఈ విధంగా అన్వయిస్తుంది – కరుణించదలిస్తే ఆయన శత్రువుల బారినుంచి మిమ్మల్ని రక్షిస్తాడు. శిక్షించదలిస్తే అవిశ్వాసులకు మీపై అధికారాన్ని, ఆధిక్యతను వొసగుతాడు.

59. వారిని తప్పకుండా అవిశ్వాస రొంపిలో నుంచి వెలికితీసే బాధ్యత నీపై లేదు. వారు అవిశ్వాస ఊబిలో కూరుకుపోయినందుకు నిన్ను నిలదీయటం కూడా జరగదు.

60. ఈ విషయం అల్ బఖరా సూరా 253వ ఆయతులో కూడా వచ్చింది. ఇక్కడ మరోసారి

56 వారికి చెప్పు: "మీరు అల్లాహ్‌ను వదలి ఆరాధ్య దైవాలుగా భావిస్తున్న వారిని పిలిచి చూడండి, వారు మీ నుండి ఏ కష్టాన్నీ దూరం చేయటంగానీ, మార్చటంగానీ చేయలేరు."

قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ
كَشْفَ الضُّرِّ عَنكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا ﴿٥٦﴾

57 వీళ్లు ఎవరిని పిలుస్తున్నారో వారే స్వయంగా తమ ప్రభువు సామీప్యం కోసం మార్గాన్ని వెతుక్కుంటున్నారు. తమలో ఎవరు ఎక్కువ సామీప్యం పొందుతారోనని (పోటీపడుతున్నారు). వారు ఖుద్దుగా ఆయన కారుణ్యాన్ని ఆశిస్తున్నారు. ఆయన శిక్ష పట్ల భీతిల్లుతున్నారు.[61] (అవును మరి) నీ ప్రభువు శిక్ష భయపడదగినదే.

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ
وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ ۚ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ
كَانَ مَحْذُورًا ﴿٥٧﴾

– మక్కా అవిశ్వాసుల వెకిలి చేష్టలకు సమాధానంగా ప్రస్తావించబడింది. "దైవదౌత్యం కోసం దేవునికి ముహమ్మదే (స) దొరికాడా?" అన్న మక్కా అవిశ్వాసుల ప్రశ్న అర్థం లేనిది. వాస్తవానికి ప్రవక్త పదవికోసం ఎవరిని ఎంపిక చేయాలి? ఎవరికి ఎవరిపై ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి? ఎవరికి ఏది ప్రసాదించాలి? – ఇదంతా దైవనిర్ణయానికి లోబడి ఉంది.

61. అల్లాహ్‌ను వదలి వీరు మొక్కుకునే దైవాలు ఎవరు? దైవదూతలు, పుణ్యపురుషులు, విగ్రహాలు, వారి చిత్రపటాలు. లేదా యూదులు, క్రైస్తవులు దేవుని కుమారులుగా భావించి కొలిచే ఉజైర్ మరియు ఈసా (ఏసుక్రీస్తు)లు కూడా కావచ్చు. లేక విశ్వసించి ముస్లింలుగా మారిన జిన్నాతులయినా కావచ్చు. ముష్రిక్కులు వారిని దేవతలు అని చెప్పి ఆరాధించేవారు. మరి చూడబోతే వారు స్వయంగా తమ ప్రభువు సామీప్యం పొందే మార్గాన్ని అన్వేషిస్తున్నారు. వారు దేవుని కారుణ్యం పట్ల ఎన్నో ఆశలు పెంచుకున్నారు. దైవాగ్రహానికి భయపడుతున్నారు. ఈ గుణం రాళ్లు రప్పలలో ఉండదు. కాబట్టి ఈ ఆయతులో ప్రజలు అల్లాహ్‌ను వదలి మొరపెట్టుకునే చిల్లరదేవుళ్లు రాళ్లు రప్పలు కావు. వారు దేవుని దాసులే. వారిలో మనుషులు, జిన్నులు, దైవదూతలు, దైవప్రవక్తలు చేరి ఉన్నారు. వీరికి సంబంధించి అల్లాహ్ ఏమంటున్నాడంటే వారివల్ల ఒరిగేదేమీ ఉండదు. వారు ఎవరి బాధనూ తొలగించలేరు. ఎవరి స్థితినీ మార్చలేరు.

وَاِنْ مِّنْ قَرْيَةٍ اِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوْهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيٰمَةِ
اَوْ مُعَذِّبُوْهَا عَذَابًا شَدِيْدًا ؕ كَانَ ذٰلِكَ فِى الْكِتٰبِ مَسْطُوْرًا ﴿۵۸﴾

58 ప్రళయదినానికి ముందే మేము ప్రతి పట్టణాన్ని నాశనం చేయటమో, లేదా దానిని ఘోరమైన విపత్తుకు గురి చేయటమో చేస్తాము. ఈ విషయం గ్రంథంలో లిఖితమై ఉంది.[62]

وَمَا مَنَعَنَآ اَنْ نُّرْسِلَ بِالْاٰيٰتِ اِلَّآ اَنْ كَذَّبَ بِهَا الْاَوَّلُوْنَ ؕ
وَاٰتَيْنَا ثَمُوْدَ النَّاقَةَ مُبْصِرَةً فَظَلَمُوْا بِهَا ؕ وَمَا نُرْسِلُ

59 పూర్వీకులు సూచనలను (మహిమలను) తిరస్కరించినందువల్లనే మేము సూచనలను పంపటం ఆపేశాము.[63]

వారు స్వయంగా ప్రభువు సామీప్యం పొందేందుకు ఆరాటపడుతుంటారు. కాబట్టి చనిపోయిన పుణ్యపురుషుల సమాధుల వద్దకు పోయి పుష్పాంజలి ఘటిస్తే, సమాధులకు గలీబులు తొడిగిస్తే, సమాధుల వద్ద జాతర చేసి మొక్కుబడులు తీర్చుకుంటే ప్రళయ దినం నాడు వారు తమను ఆదుకుంటారని కొందరు చెప్పేమాటలు బూటకమే. ఎందుకంటే ఈ రకమయిన ప్రయత్నం 'వసీలా' కాదు. ఇది షిర్క్. ఘోరమైన అన్యాయం. అల్లాహ్ ముస్లిములందరినీ ఈ అన్యాయం నుంచి కాపాడుగాక!

62. ఇక్కడ గ్రంథం అంటే **"లౌహె మహ్ఫూజ్"** అని భావం. అవిశ్వాసులు నివసించే ప్రతి పట్టణాన్ని మేము మృత్యువు ద్వారా తుదముట్టిస్తాము అన్నమాట 'లౌహె మహ్ఫూజ్'లో లిఖించబడి ఉంది. 'పట్టణం' అంటే అక్కడ నివసించే పౌరులన్నమాట. వారి వినాశానికి కారణం వారి కుఫ్ర్, షిర్క్, తలబిరుసుతనం. ప్రళయదినానికి ముందు ఇది సంభవిస్తుంది.

63. సఫా పర్వతాన్ని బంగారు పర్వతంగా చేయి లేదా మక్కా పట్టణంలో ఉన్న పర్వతాలన్నింటినీ ఇక్కడి నుంచి తొలగించి సేద్యానికనుగుణంగా మార్చు అని మక్కాలోని అవిశ్వాసులు మహాప్రవక్త (సఅసం)ను కోరినపుడు ఈ ఆయతు అవతరించింది. వారి కోర్కెల్ని తీర్చటానికి మేము సిద్ధమే. కాని ఆ తరువాత కూడా వారు విశ్వసించేందుకు నిరాకరిస్తే ఇక వారి సర్వనాశనం తప్పదు అని అల్లాహ్ తన దూత జిబ్రీల్ (అలైహిస్సలాం) ద్వారా స్పష్టం చేశాడు. అప్పుడు మహాప్రవక్త (స) కూడా అవిశ్వాసుల కోర్కెను తీర్చకుండా ఉండటానికే సుముఖత చూపారు. ఎందుకంటే దైవప్రవక్త (స) తన జాతి ప్రజల యోగక్షేమాలను కోరుకున్నారు. తన జాతి వారు దైవసూచనలను ధిక్కరించి వినాశాన్ని కొనితెచ్చుకోవటం ఆయన (స)కు ఇష్టం లేదు (ముస్నదె అహ్మద్ – సంపుటి : 1, పేజీ – 258).

بِالْاٰيٰتِ اِلَّا تَخْوِيْفًا ﴿۵۹﴾

మేము సమూదు వారికి స్పష్టమైన సూచనగా ఆడ ఒంటెను ఇచ్చాము. కాని వారు దానిపై అఘాయిత్యానికి ఒడి గట్టారు.[64] మేము (యదార్థానికి) ప్రజలను భయపెట్టడానికి మాత్రమే సూచనలను పంపిస్తాము.

وَاِذْ قُلْنَا لَكَ اِنَّ رَبَّكَ اَحَاطَ بِالنَّاسِ ۭ وَمَا جَعَلْنَا الرُّءْيَا الَّتِيْٓ اَرَيْنٰكَ اِلَّا فِتْنَةً لِّلنَّاسِ وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُوْنَةَ فِي الْقُرْاٰنِ ۭ وَنُخَوِّفُهُمْ ۙ فَمَا يَزِيْدُهُمْ

60 నీ ప్రభువు ఈ జనులను చుట్టుముట్టి ఉన్నాడని మేము నీకు చెప్పిన సంగతిని (ఓ ప్రవక్తా!) జ్ఞాపకం చేసుకో.[65] మేము నీకు చూపిన దృశ్యం ప్రజల పాలిట ఓ పరీక్ష. అదేవిధంగా ఖుర్ఆనులో శపించబడిన వృక్షం కూడా (ఓ పరీక్షే).[66] మేము వారిని

వారు కోరుతున్నట్లుగా అద్భుతాలను చేయటం తనకు ఏమాత్రం కష్టం కాదనీ, అయితే పూర్వ జాతులకు పట్టిన దుర్గతి వీళ్లకు పట్టరాదన్న ఉద్దేశంతోనే తన నిదర్శనాలను ఆపి ఉంచానని అల్లాహ్ ఈ సందర్భంగా స్పష్టం చేశాడు. గతించిన జాతుల వారు పదే పదే దైవనిదర్శనాలను చూపమని తమ ప్రవక్తలపై ఒత్తిడి తెచ్చారు. తీరా ఆ నిదర్శనాలను చూపిన మీదట వారు అల్లాహ్‌ను విశ్వసించేందుకు నిరాకరించి మాట తప్పారు. పర్యవసానంగా వారు తుదముట్టించబడ్డారు.

64. సమూద్ జాతిని ఒక దృష్టాంతంగా ప్రస్తావించటం జరిగింది. సమూద్ జాతి వారి కోర్కెపై అల్లాహ్ బండరాయి నుంచి ఒక ఒంటెను వెలికి తీశాడు. అయితే ఆ దుర్మార్గులు అల్లాహ్‌ను విశ్వసించలేదు సరికదా, ఆ ఒంటెను నిర్దాక్షిణ్యంగా చంపి వేశారు. ఫలితంగా మూడు రోజుల తరువాత వారిపై దైవాగ్రహం విరుచుకుపడింది.

65. అంటే జనులు అల్లాహ్ ప్రాబల్యానికి, తిరుగులేని నిర్ణయాలకు లోబడి ఉన్నారు. ప్రజలు కోరినదల్లా జరగదు. అల్లాహ్ తలచినది మాత్రమే అవుతుంది. మక్కావాసులు అల్లాహ్ అధీనంలో ఉన్నారు. కాబట్టి (ఓ ముహమ్మద్!) నువ్వు నిర్భయంగా నీ ప్రచార కార్యక్రమాన్ని నడుపుతూ ఉండు. ఈ జనులు నీకెలాంటి కీడూ కలిగించలేరు. వీళ్ల బారినుంచి నిన్ను రక్షించటానికి మేమున్నాము. బద్ర్ యుద్ధంలోనూ, మక్కా విజయం సందర్భంలోనూ అల్లాహ్ అవిశ్వాసుల చేతుల్ని ఎలా కట్టిపడేశాడో విదితమే.

66. ఈ ఆయతులో ప్రస్తావించబడిన 'దృశ్యం' మేరాజ్ యాత్ర సందర్భంగా దైవప్రవక్తకు ప్రత్యక్షంగా చూపబడిన దృశ్యమని ప్రవక్త సహచరులు, వారి శిష్యులు అభిప్రాయపడ్డారు.

اِلَّا طُغْيَانًا كَبِيْرًا ۝٦٠

భయపెడుతూనే ఉన్నాము. కాని మా భయ బోధ వారి యొక్క పెద్ద తలబిరుసు తనాన్ని మరింతగా పెంచుతూ పోతుంది.[67]

وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوْا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوْٓا اِلَّآ اِبْلِيْسَ ۭ قَالَ ءَاَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِيْنًا ۝٦١

61 "ఆదమ్‌కు సాష్టాంగపడండి" అని మేము దూతలకు ఆజ్ఞాపించినపుడు, ఒక్క ఇబ్లీసు తప్ప అందరూ సాష్టాంగ పడ్డారు. (పైగా) వాడు, "ఏమిటీ, నీవు మట్టితో పుట్టించినవానికి నేను సాష్టాంగ పడాలా?" అన్నాడు.

قَالَ اَرَءَيْتَكَ هٰذَا الَّذِيْ كَرَّمْتَ عَلَيَّ ۡ لَىِٕنْ اَخَّرْتَنِ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَاَحْتَنِكَنَّ ذُرِّيَّتَهٗٓ اِلَّا قَلِيْلًا ۝٦٢

62 ఇంకా ఇలా అన్నాడు: "సరే! చూసుకో, నువ్వు ఇతనికి నాపై శ్రేష్ఠతనైతే వొసగావు. కాని నాకు కూడా ప్రళయదినం వరకూ విడుపు ఇస్తే నేను ఇతని సంతతిలో – కొద్ది మందిని తప్ప – అందరినీ లొంగదీసుకుంటాను."[68]

విశ్వాసపరంగా బలహీనులైన చాలామంది ఈ సంఘటనను గురించి విని సందిగ్ధంలో పడిపోయారు. వారు ఇస్లాం ధర్మాన్ని వదలి మార్గవిహీనులుగా మారిపోయారు. శపించబడిన వృక్షం అంటే 'జఖ్ఖూమ్' వృక్షం అని భావం. మేరాజ్ యాత్ర సందర్భంగా అంతిమ దైవప్రవక్త (సఅసం) ఈ వృక్షాన్ని కూడా (నరకంలో) తిలకించారు. ఈ వృక్షాన్ని తినేవారు దేవుని చేత ధూత్కరించబడినవారు. "జఖ్ఖూమ్ వృక్షం పాపాత్ముల ఆహారంగా ఉంటుంది" అని వేరొకచోట ప్రస్తావించబడింది (అద్దుఖాన్-43, 44).

67. ఎందుకంటే అవిశ్వాసుల మనసులు నిర్మలమైనవి కావు. వారి ఆంతర్యాలలో కుళ్లు ఉంది. వారిలో ఇస్లాం పట్ల వైరభావం పేరుకుపోయింది. అందుచేత వారికెన్ని నిదర్శనాలు చూపెట్టినా వారి మనసులు మారవు సరికదా వారి తలబిరుసుతనం మరింత పెరుగుతుంది.

68. అంటే అతన్ని నా అదుపులోకి తీసుకుని, నేను కోరిన దారిలోకి అతన్ని నడిపిస్తాను. కాకపోతే కొద్దిమంది మాత్రమే నా ఎత్తులకు చిత్తవకుండా ఉండగలుగుతారు. ఆదం-ఇబ్లీస్‌ల ఈ వృత్తాంతం ఇంతకు ముందు కూడా అల్‌బఖర, అల్ ఆరాఫ్, అల్ హిజ్ర్ సూరాలలో వచ్చింది. ఇక్కడ నాల్గవసారి ప్రస్తావనకు వచ్చింది. సూరె కహఫ్, సూరె తాహా, సూరె స్వాద్‌లలోనూ ఇది పునరావృతం కానున్నది.

63 (అల్లాహ్) అన్నాడు : "వెళ్లు. వారిలో ఎవరెవరు నిన్ను అనుసరిస్తారో వారికీ, నీకూ – అందరికీ నరకం సంపూర్ణ శిక్షగా ఉండనే ఉంది."

قَالَ اذْهَبْ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ جَهَنَّمَ جَزَآؤُكُمْ
جَزَآءً مَّوْفُورًا ﴿٦٣﴾

64 "వారిలో ఎవరెవరిని నువ్వు నీ స్వరంతో భ్రష్టులుగా చెయ్యగలవో చేసుకో.[69] (వీలైతే) వారిపై నీ అశ్వ బలాన్నీ, పదాతిదళాన్ని తీసుకురా.[70] సిరిసంపదలలోనూ, సంతానంలోనూ వారికి భాగస్వామిగా ఉండు.[71] వారికి (బూటకపు) వాగ్దానాలు చెయ్యి.[72] షైతాను వారికి చేసే వాగ్దానాలన్నీ మోస పూరితమైనవే.[73]

وَاسْتَفْزِزْ مَنِ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبْ
عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ وَشَارِكْهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ
وَعِدْهُمْ ۚ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطٰنُ إِلَّا غُرُورًا ﴿٦٤﴾

69. అరబీలో అసలు 'స్వరం' (సౌతున్) అని ఉంది. అంటే అతని పిలుపు, సందేశం, వ్యర్థప్రలాపన, కల్లబొల్లిమాటలు, పాటలు, ఆధ్యాత్మికతను హరించి దుష్టకోర్కెల్ని రగుల్గొల్పే విషయాలు అన్నీ ఇందులోకి వచ్చేస్తాయి. వీటిలో ఏది, ఎక్కడ లాభదాయకం అనుకుంటే దాన్ని అక్కడ ప్రయోగించటం షైతాన్ విధానం.

70. ఈ దళాలు మానవుల్లోనివీ కావచ్చు, జిన్నాతులలోనివీ కావచ్చు. మొత్తానికి అతని కార్యాచరణలో అతనికి తోడ్పడే వారంతా అతని సైనికులై ఉంటారు.

71. సిరిసంపదలలో షైతాన్ భాగస్వామిగా చేరటమంటే అక్రమ పద్ధతిలో ధనాన్ని ఆర్జించటమని భావం. అక్రమపద్ధతిలో డబ్బును తగలెట్టడం కూడా ఇందులోకే వస్తుంది. అలాగే దైవేతరుల పేర జంతు బలి ఇవ్వటం, దైవేతర ఆస్థానాల వద్ద అపసవ్యమైన కార్యక్రమాలు చేపట్టి డబ్బు ఖర్చుపెట్టడం కూడా ఇందులో అంతర్భాగమే.

ఇక సంతానంలో షైతాన్ భాగస్వామి కావటమంటే వ్యభిచారం, అక్రమ సంబంధాల ద్వారా పిల్లల్ని కనటం, తమ సంతానం కాని వారికి తాము తల్లిదండ్రులమని దావా వేయటం, అబ్దుల్ ఉజ్జా, అబ్దుల్లాత్ లాంటి పేర్లు పెట్టుకోవటం, ఇస్లామేతర పద్ధతిలో సంతానానికి శిక్షణ ఇవ్వటం, దారిద్ర్య భయంతో సంతానాన్ని హత్యచేయటం, భ్రూణ హత్యకు పాల్పడటం, సంతానాన్ని ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా ముస్లిమేతర సంస్థలకు అప్పగించి ధర్మభ్రష్టతకు తోడ్పడటం, మస్నూన్ దుఆ పఠించకుండానే భార్యతో సమాగమం జరపటం – ఇవన్నీ సంతానం విషయంలో షైతాన్‌కు పార్ట్‌నర్‌షిప్ కట్టబెట్టడం క్రిందికే వస్తాయి.

65 "(నువ్వు ఎంత చేసినా) నికార్సయిన నా దాసులపై నీకు ఏ అధికారమూ ఉండదు.[74] రక్షకుడుగా నీ ప్రభువు (ఒక్కడే) చాలు."[75]

اِنَّ عِبَادِیۡ لَیۡسَ لَکَ عَلَیۡہِمۡ سُلۡطٰنٌ ؕ وَ کَفٰی بِرَبِّکَ وَکِیۡلًا ﴿۶۵﴾

66 మీ కోసం సముద్రంలో ఓడలను నడిపేవాడే మీ ప్రభువు. తద్వారా మీరు ఆయన ఉపాధిని అన్వేషించాలని. నిశ్చయంగా ఆయన మీ పట్ల ఎంతో దయ గలవాడు.[76]

رَبُّکُمُ الَّذِیۡ یُزۡجِیۡ لَکُمُ الۡفُلۡکَ فِی الۡبَحۡرِ لِتَبۡتَغُوۡا مِنۡ فَضۡلِہٖ ؕ اِنَّہٗ کَانَ بِکُمۡ رَحِیۡمًا ﴿۶۶﴾

67 సముద్రాలలో మీకు ఆపద ఎదురైనప్పుడు – మీరు మొరపెట్టుకునే వారంతా మటుమాయమైపోతారు – ఒక్క అల్లాహ్ మాత్రమే మిగిలి ఉంటాడు. మరి ఆయన మిమ్మల్ని కాపాడి ఒడ్డుకు చేర్చగానే మీరు

وَ اِذَا مَسَّکُمُ الضُّرُّ فِی الۡبَحۡرِ ضَلَّ مَنۡ تَدۡعُوۡنَ اِلَّاۤ اِیَّاہُ ۚ فَلَمَّا نَجّٰىکُمۡ اِلَی الۡبَرِّ اَعۡرَضۡتُمۡ ؕ وَ کَانَ الۡاِنۡسَانُ کَفُوۡرًا ﴿۶۷﴾

72. అంటే "స్వర్గం – నరకం లాంటివేమీ ఉండవు. మరణానంతర జీవితం అనేది ఉత్తుత్తిదే. ఒకవేళ అలాంటిదేదైనా ఉంటే నేను చూసుకుంటాను కదా!" అని షైతాన్ ప్రజలను మభ్యపెడతాడు.

73. తప్పుడు పనిని అందమైనదిగా, మంచిపనిగా చేసి చూపటం షైతాన్ పని కదా!

74. షైతాన్ మాయమాటలు, అతని పెత్తనం అందరిపై నడవదు. సజ్జనులైన దాసులు, దైవానికి భయపడేవారి ముందు వాడి ఆటలు సాగవు. బలహీన విశ్వాసం గలవారిని, ప్రాపంచిక వ్యామోహంలో పడిపోయిన వారిని మాత్రమే వాడు తొందరగా లొంగదీసుకుంటాడు.

75. నిష్కల్మషమైన విశ్వాసం గల దాసులు పొద్దస్తమానం అల్లాహ్‌నే నమ్ముకుంటారు. ప్రతి వ్యవహారంలోనూ అల్లాహ్‌పైనే భారం మోపుతారు. ఇటువంటి రుజువర్తనుల పనుల్ని చక్కబెట్టే బాధ్యతను అల్లాహ్ స్వయంగా తీసుకుంటాడు. వారిని అన్ని రకాల విపత్తుల నుండి, వ్యాకులత నుండి రక్షిస్తాడు.

76. అల్లాహ్ సముద్రాలను మానవుని పాదాక్రాంతం చేయటం నిజంగా ఆయన కృపే. మానవుడు ఈ సముద్రాలలో నావలను నడిపి ఒక దేశం నుంచి ఇంకో దేశానికి సాగిపోతున్నాడు. తన వర్తక సామగ్రిని సులువుగా ఇతర రాజ్యాలకు తరలిస్తున్నాడు. అంతేకాదు, మనిషికి లాభదాయకమైన వస్తువులు ఏవో కూడా ఆయన తెలియజేశాడు.

ఆయన నుండి ముఖం త్రిప్పేసుకుంటారు. మానవుడు నిజంగానే చేసిన మేలును మరిచేవాడు.[77]

68 ఏమిటీ, (నేల మీదికి చేర్చిన తరువాత) అల్లాహ్ మిమ్మల్ని నేలలో కూర్చివేయదనీ, మీపై రాళ్లను కురిపించే తుఫానును పంపించదని మీరు నిర్భయంగా ఉన్నారా?[78] (ఒకవేళ అదే గనక జరిగితే) మీరు మీ కోసం ఏ రక్షకుడినీ పొందజాలరు.

أَفَأَمِنتُمْ أَن يَخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ
عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ وَكِيلًا ﴿٦٨﴾

69 లేక అల్లాహ్ మిమ్మల్ని మరోసారి సముద్రయానానికి తీసుకుపోయి, మీ కృతఘ్నుతా వైఖరికి శాస్తిగా మీపై ప్రచండమైన పెనుగాలులను పంపి మిమ్మల్ని ముంచివేయడని మీరు నిశ్చింతగా ఉన్నారా? ఒకవేళ అదేగనక జరిగితే మీ తరఫున దీనిగురించి మమ్మల్ని అడిగే వాడెవడూ మీకు దొరకడు.[79]

أَمْ أَمِنتُمْ أَن يُعِيدَكُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَىٰ فَيُرْسِلَ
عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِّنَ الرِّيحِ فَيُغْرِقَكُم بِمَا كَفَرْتُمْ
ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ عَلَيْنَا بِهِ تَبِيعًا ﴿٦٩﴾

77. ఈ విషయం ఖుర్‌ఆన్‌లో ఎన్నో చోట్ల వచ్చింది.

78. తీరం దాటగానే మీరు అల్లాహ్‌ను మరచిపోయారు కదూ! ఏమిటీ, నేలలో ఇలాంటి ప్రమాదాలేవీ రావని అనుకుంటున్నారా? నేలపై కూడా ఆయన మిమ్మల్ని పట్టుకోగలడు. నేలలో మిమ్మల్ని కూర్చివేయగలడు. లేదా రాళ్ల వాన ద్వారా మిమ్మల్ని మట్టికరిపించగలడు. ఎందుకంటే వెనుకటి జాతుల్లో కొన్నింటిని ఆయన ఈ రీతిలోనే శిక్షించాడు.

79. మీ ఓడలను తునాతునకలు చేసివేసే ప్రచండ గాలులను ('ఖాసిఫ్'ను) మీపైకి పంపి మిమ్మల్ని నడి సముద్రంలో ముంచివేయవచ్చు. అంతా అయిపోయాక మీ తరఫున మమ్మల్ని నిలదీసి అడిగేవాడుగానీ, ప్రతీకారం తీర్చుకునేవాడుగానీ ఎవడూ ఉండడు. ఒకసారి సముద్ర ప్రమాదం నుంచి తప్పించుకోగానే మళ్లీ అలాంటి విపత్కర పరిస్థితి ఎదురు కాదని అనుకుంటున్నారా? ఒకవేళ అలా అనుకుంటే అది మీ మూర్ఖత్వం మాత్రమే.

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِيٓ ءَادَمَ وَحَمَلْنَٰهُمْ فِي ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِ وَرَزَقْنَٰهُم مِّنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ وَفَضَّلْنَٰهُمْ عَلَىٰ كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ۝٧٠

70 మేము ఆదం సంతతికి గౌరవం వొసగాము.[80] వారికి నేలపైనా, నీటిలోనూ నడిచే వాహనాలను ఇచ్చాము.[81] ఇంకా పరిశుద్ధమైన వస్తువులను వారికి ఆహారంగా ప్రసాదించాము.[82] మేము సృష్టించిన ఎన్నో సృష్టితాలపై వారికి ఆధిక్యతను ఇచ్చాము.[83]

80. ఈ గౌరవం మానవుడైన కారణంగా ప్రతి ఒక్కరికీ ప్రాప్తమై ఉంది – అతడు విశ్వాసి అయినాసరే, అవిశ్వాసి అయినాసరే! ఎందుకంటే ఈ గౌరవం మరియు శ్రేష్ఠత ఇతర ప్రాణులకు ప్రతిగా మనుజ జాతికి ఇవ్వబడింది. పశుపక్ష్యాదులు, రాళ్లు రప్పలు, చెట్లుచేమలకన్నా మానవుడు విభిన్నమైనవాడు. అల్లాహ్ మనిషికి ప్రసాదించిన రూపురేఖల్ని, తెలివితేటల్ని ఇతర సృష్టితాలెవరికీ ప్రసాదించలేదు. తనకు ఇవ్వబడిన తెలివితేటలతో మానవుడు తన సుఖసౌఖ్యాలకు సంబంధించిన అసంఖ్యాకమైన వస్తువులను కనుగొన్నాడు. కాని ఈ భాగ్యం జంతువులకు లభ్యం కాలేదు. అంతేకాదు మంచీచెడుల మధ్య, లాభనష్టాల మధ్య, తప్పొప్పుల మధ్యగల తేడాను కూడా మానవుడు తెలుసుకోగలుగుతాడు. తనకు లభించిన ఈ విచక్షణా జ్ఞానంతో అతను లోకంలోని ఇతర జీవాలతో లబ్ది పొందుతాడు. వాటిని తన చెప్పుచేతల్లో ఉంచుకుంటాడు. అంతేకాదు, తనకు అబ్బిన ఈ తెలివితేటల్తో అపురూపమైన కట్టడాలను నిర్మిస్తాడు. చలి వేడి నుంచి కాపాడే దుస్తులను తయారుచేసుకుంటాడు. ఆ మాటకొస్తే జగతిలోని వస్తువులన్నింటినీ అల్లాహ్ మానవపరం చేశాడు. గాలి, నీరు, సూర్యుడు, చంద్రుడు – ఇత్యాది వస్తువుల ద్వారా మానవుడు ఎంతగానో ప్రయోజనం పొందుతున్నాడు.

81. మానవుడు నేలపై గుర్రాలను, కంచెర గాడిదలను, గాడిదలను, ఒంటెలను తన వాహనాలుగా ఉపయోగిస్తాడు. అలాగే తన స్వహస్తాలతో తయారుచేసిన బండ్లను, రైళ్లను, బస్సుల్ని, విమానాలను, మోటారు వాహనాలను కూడా ఉపయోగిస్తాడు. అలాగే నీటిలో నావల ద్వారా, ఓడల ద్వారా ప్రయాణం చేస్తాడు. తన వర్తక సామగ్రిని ఈ వాహనాల ద్వారా ఒకచోటి నుంచి ఇంకో చోటికి తరలిస్తాడు.

82. ఆహార పదార్థాలుగా మానవునికి ఇవ్వబడినన్ని పరిశుద్ధ వస్తువులు లోకంలో ఏ ప్రాణికీ ఇవ్వబడలేదు. ఆహారధాన్యాలు, పప్పు దినుసులు, పండ్లుఫలాలు, రుచికరమైన, శక్తిదాయకమైన పానీయాలు, లెక్కకు మించినవి మానవునికి ఆహారంగా ఇవ్వబడ్డాయి. వాటి రంగు వేరు. రుచి వేరు. వాటి ప్రయోజనాలు వేరు. వాటిలోని విటమిన్లు వేర్వేరు, జగతిలో మానవ జాతికి వొసగబడిన ఈ ఆహారాలు అద్భుతమైనవి.

يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ ۖ فَمَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ
فَأُولَٰئِكَ يَقْرَءُونَ كِتَابَهُمْ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧١﴾

71 ఆ రోజు (తీర్పు దినాన) మేము ప్రతి మానవ సముదాయాన్నీ దాని నాయకుని సమేతంగా పిలుస్తాము.[84] అప్పుడు తమ కర్మల పత్రం కుడి చేతికివ్వబడివారు (ఉత్సాహంగా) తమ కర్మల పత్రాన్ని చదువుకుంటారు. వారికి పీచంత అన్యాయం కూడా జరగదు.[85]

وَمَن كَانَ فِي هَٰذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ
وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٧٢﴾

72 ఇక ఈ ప్రపంచంలో గుడ్డిగా మెలగిన వాడు, పరలోకంలో కూడా గుడ్డివాడుగానే ఉంటాడు. మార్గానికి బహుదూరాన తచ్చాడుతూ ఉంటాడు.[86]

---

83. పైన పేర్కొనబడిన విభిన్న రకాల ప్రసాదాల దృష్ట్యా మానవుడు ఇతర ప్రాణులకన్నా భిన్నమైనవాడు. అందరికంటే ఘనుడు.

84. మూలంలో **'ఇమామ్'** అనే పదం ఉంది. అంటే నాయకుడు, సారథి అని అర్థం. అయితే వీటిలో ఈ పదాన్ని ఏ అర్థంలో తీసుకోవాలన్నదానిపై అభిప్రాయభేదం ఉంది. ఇక్కడ 'ఇమామ్' అంటే ప్రవక్త అని కొందరు అభిప్రాయపడ్డారు. అంటే ప్రతి మానవ సముదాయం తమ ప్రవక్త పేరు ఆధారంగా పిలువబడుతుంది. ఇమామ్ అంటే దైవప్రవక్తలపై అవతరించిన ఆకాశ గ్రంథం అని భావమని మరి కొంతమంది తలపోస్తున్నారు. అంటే ఓ తౌరాతు గ్రంథవారలారా! ఓ ఇంజీలు వారలారా! ఓ ఖుర్‌ఆన్ వారలారా! లాంటి పేర్లతో వివిధ అనుచర సమాజాలవారు పిలువబడతారు.

    ఇదిలావుండగా 'ఇమామ్' అనే పదం కర్మల పత్రానికి వర్తిస్తుందని కొందరు వాదించారు. వారి వాదన ప్రకారం; ప్రతి ఒక్కరికీ వారి కర్మల పత్రం ఇవ్వబడిన తరువాత, అది వారి వెంట ఉంటుంది. దాని ప్రకారమే వారి వ్యవహారం తేల్చబడుతుంది. ఇమామ్ ఇబ్నె కసీర్, ఇమామ్ షౌకానీ ప్రభృతులు ఈ అభిప్రాయానికి ప్రాముఖ్యమిచ్చారు.

85. ఆనాడు ఎవరికి ఎంత బహుమానం ఇవ్వాలో, ఎవరికి ఎంత శిక్ష విధించాలో – ఖచ్చితంగా వ్యవహారం చేయబడుతుంది. ఎవరి ప్రతిఫలం కూడా తగ్గించబడదు. అణువంత అన్యాయం కూడా ఎవరికీ జరగదు.

86. **గుడ్డివాడు** (ఆమా) అంటే మనో నేత్రం లేనివాడు అని భావం. అతడు తన మనో నేత్రంతో సత్యాన్ని పరికించలేదు, దాన్ని అర్థం చేసుకునేందుకు ప్రయత్నించలేదు.

73 (ఓ ప్రవక్తా!) వాళ్లు, మేము నీ వద్దకు పంపిన వహీ గురించి నిన్ను తడబాటుకు లోనుచేసే ఉద్దేశంతో, దీనికిబదులు మరి దేన్నయినా మా పేరున కల్పించి తీసుకురావాలని కోరు తున్నారు. నువ్వే గనక వారి కోరికను మన్నించి ఉంటే వాళ్లు నిన్ను స్నేహితునిగా చేసుకుని ఉండేవారు.

وَإِن كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ
لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَهُ ۖ وَإِذًا لَّاتَّخَذُوكَ خَلِيلًا ﴿٧٣﴾

74 మేమే గనక నీకు నిలకడను ప్రసాదించి ఉండకపోతే, నువ్వు కొంతైనా వారివైపుకు మొగ్గేవాడివి.[87]

وَلَوْلَا أَن ثَبَّتْنَاكَ لَقَدْ كِدتَّ تَرْكَنُ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا ﴿٧٤﴾

75 ఒకవేళ (నీ తరఫున) అదే గనక జరిగి ఉంటే మేము ఈ జీవితంలోనూ నీకు రెట్టింపు శిక్షను విధించేవాళ్లం. మరణం తర్వాత కూడా[88] రెండింతల శిక్షను విధించి ఉండేవాళ్ళం. మరి మాకు వ్యతిరేకంగా, నువ్వు ఏ సహాయకుడినీ పొందలేకపోయేవాడివి.

إِذًا لَّأَذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ
عَلَيْنَا نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

అందుకే అతడు సత్యధర్మానికి దూరమైపోయాడు. అందుకే అతను పరలోకంలో కూడా గుడ్డివాడుగా, తన ప్రభువు అనుగ్రహానికి నోచుకోనివాడుగా ఉండిపోయాడు.

87. ఈ ఆయతులో దైవప్రవక్తల సౌశీల్యం గురించి చెప్పబడింది. ఇది దేవుని తరఫున ప్రవక్తలకు ప్రసాదించబడే ప్రత్యేక వరం. మక్కాకు చెందిన బహుదైవారాధకులు తమ మాయమాటలతో అంతిమ దైవప్రవక్త (సఅసం) అడుగులు సత్యమార్గంపై తడబడేలా చేయాలని ఎత్తులు వేశారు. అయితే అల్లాహ్ తన ప్రవక్త (సఅసం)ను వాళ్ల కుయుక్తుల నుంచి కాపాడాడు. తన ప్రవక్తకు స్థిరత్వాన్ని ప్రసాదించాడు. తత్ఫలితంగా మహాప్రవక్త (సఅసం) తన మార్గం నుంచి ఒక్క అంగుళం కూడా వారి వైపుకు మొగ్గలేదు.

88. మనిషి ఎంత ఉన్నత స్థానంలో ఉంటాడో అంతే గట్టిగా నిలదీయబడతాడనీ, అత్యున్నత కోవకు చెందిన వారు తప్పుచేస్తే వారికి విధించబడే శిక్ష కూడా రెట్టింపు ఉంటుందని దీన్నిబట్టి అర్థమవుతోంది.

وَاِنۡ كَادُوۡا لَيَسۡتَفِزُّوۡنَكَ مِنَ الۡاَرۡضِ لِيُخۡرِجُوۡكَ مِنۡهَا وَاِذًا لَّا يَلۡبَثُوۡنَ خِلٰفَكَ اِلَّا قَلِيۡلًا ۝٧٦

76 వాళ్లు నిన్ను ఈ భూభాగం నుంచి వెళ్ళ గొట్టే ఉద్దేశంతో నిన్ను నిలదొక్కుకోకుండా చేయడానికి సిద్ధమయ్యారు.[89] ఒకవేళ అదే జరిగితే నీ తరువాత వాళ్లు కూడా అక్కడ ఎంతో కాలం నిలువలేరు.[90]

سُنَّةَ مَنۡ قَدۡ اَرۡسَلۡنَا قَبۡلَكَ مِنۡ رُّسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحۡوِيۡلًا ۝٧٧

77 నీకు పూర్వం మేము పంపిన ప్రవక్త లకు కూడా ఈ విధానమే వర్తించింది.[91] మా విధానంలో నువ్వు ఎలాంటి మార్పునూ కనుగొనలేవు.[92]

اَقِمِ الصَّلٰوةَ لِدُلُوۡكِ الشَّمۡسِ اِلٰى غَسَقِ الَّيۡلِ وَقُرۡاٰنَ الۡفَجۡرِ

78 నమాజును నెలకొల్పు – సూర్యుడు నెత్తి నుండి వాలినప్పటి నుంచి రాత్రి చీకటి అలుముకునే వరకు.[93] తెల్లవారు

89. మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం)ను నగరం నుంచి వెళ్ళగొట్టాలని మక్కాకు చెందిన కురైషులు పన్నిన కుట్ర యిది. అయితే అల్లాహ్ ఆయన్ని (సఅసం) వారి కుట్రనుంచి కాపాడాడు.

90. ఒకవేళ వాళ్లు తమ దుష్టపన్నాగం ప్రకారం ఆయన్ని (సఅసం) మక్కా నుంచి వెళ్ళగొట్టి ఉంటే, వాళ్లు కూడా అక్కడ బతికి బట్టకట్టలేకపోయేవారు. ఎందుకంటే దైవాగ్రహం వారిపై విరుచుకుపడేది.

91. అంటే దైవప్రవక్తను తమ స్వస్థలం నుంచి వెళ్లగొట్టడం లేదా వెళ్ళగొట్టేందుకు కుట్రలు పన్నటం అనే ఈ పద్ధతి కొత్తదేమీ కాదు. గతకాలంలో మేము పంపిన ప్రవక్తలు కూడా ఈ విపత్కర స్థితిని ఎదుర్కొన్నారు. ఇది ఆనవాయితీగా వస్తున్నదే. అంతిమ దైవప్రవక్త (సఅసం) విషయంలో కూడా ఈ కుట్ర పన్నబడింది. ఇంతచేసీ తమ పంతం నెగ్గించుకున్న ఆ జాతుల వారు నిక్షేపంగా ఉండగలిగారా? అంటే అదీ జరగలేదు. వారి దుష్టబుద్ధి మూలంగా దేవుడు వారిపై ఆగ్రహించాడు. వారిని కూడా సమూలంగా తుడిచిపెట్టేశాడు.

92. మక్కా అవిశ్వాసుల విషయంలో కూడా అదే జరిగింది. మహాప్రవక్త (సఅసం) మక్కా నుంచి మదీనాకు వలసపోయిన ఏడాదిన్నర కాలంలో బద్ర్ రణరంగంలో అవిశ్వాసులు ముస్లింల చేతిలో ఘోరపరాజయాన్ని చవిచూశారు. మరో ఆరేళ్ళకాలంలో మక్కా నగరం ఎలాంటి రక్తపాతం జరగకుండానే ముస్లింల వశమైంది. ఈ పరాభవం తరువాత అవిశ్వాసులు తలెత్తుకోలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది.

اِنَّ قُرۡاٰنَ الۡفَجۡرِ كَانَ مَشۡهُوۡدًا ۝

జామున ఖుర్‌ఆను పారాయణం చెయ్యి. నిశ్చయంగా తెల్లవారు జామున చేసే ఖుర్‌ఆన్ పారాయణానికి సాక్ష్యం ఇవ్వబడుతుంది.[94]

وَمِنَ الَّيۡلِ فَتَهَجَّدۡ بِهٖ نَافِلَةً لَّكَ ‌ۖ عَسٰٓى اَنۡ يَّبۡعَثَكَ

79 రాత్రిపూట కొంతభాగం తహజ్జుద్ (నమాజు)లో ఖుర్‌ఆన్ పఠనం చెయ్యి.[95]

93. ఈ ఆయతులో ఐదువేళల నమాజుల ప్రస్తావన ఉంది. **'దులూకున్'** అంటే సూర్యుడు నడినెత్తి మీది నుంచి వాలటమని అర్థం. **'ఘసఖ్'** (غَسَقِ) అంటే చీకటి, అంధకారం అని భావం. పొద్దు వాలిన తరువాత జుహ్ర్, అస్ర్ నమాజులు చేయబడతాయి. రాత్రి చీకటిపడిన తరువాత మగ్రిబ్, ఇషా నమాజులు జరుగుతాయి. తెల్లవారు జామున ఖుర్‌ఆన్ పారాయణం అంటే ఫజ్ర్ నమాజు అని భావం. ఇక్కడ 'ఖుర్‌ఆన్' అనే పదం అసలు 'నమాజ్' నేపథ్యంలో ప్రయోగించబడింది. ఫజ్ర్ నమాజును ఖుర్‌ఆన్ పారాయణంగా అభివర్ణించటంలోని అసలు ఉద్దేశం ఏమిటంటే ఈ నమాజులో ఖుర్‌ఆన్ సుదీర్ఘంగా పారాయణం చేయబడుతుంది.

94. ఫజ్ర్ వేళ దైవదూతలు దివి నుంచి భువికి దిగివస్తారు. అంతేకాదు, ఆ సమయంలో పగటిపూట విధులను నిర్వహించే దూతలు, రాత్రివేళ డ్యూటీ చేసిన దైవదూతలు కలుస్తారు. హదీసు ద్వారా కూడా ఈ విషయం రూఢీ అవుతోంది (బుఖారీ– బనీ ఇస్రాయీల్ సూరా వ్యాఖ్యానం). మరో హదీసులో ఇలా ఉంది : రాత్రివేళ విధుల్ని నిర్వహించిన దూతలు అల్లాహ్ సన్నిధికి చేరుకున్నప్పుడు – తనకంతా తెలిసినప్పటికీ– "మీరు నా దాసుల్ని ఏ స్థితిలో వదలి వచ్చారు?" అని అల్లాహ్ ప్రశ్నిస్తాడు. దానికి వారు, "మేము వారివద్దకు వెళ్ళినప్పుడు కూడా వారు నమాజులో లీనమై ఉన్నారు. మేము వారి వద్దనుంచి తిరిగివస్తున్నప్పుడు కూడా వారు నమాజులోనే నిమగ్నులై ఉన్నారు" అని సమాధానమిస్తారు (బుఖారీ – కితాబుల్ మవాఖీత్; ముస్లిం – ఫజ్ర్, అస్ర్ నమాజుల ప్రాశస్త్యం).

95. **తహజ్జుద్ :** తహజ్జుద్ అన్న పదానికి విభిన్న అర్థాలున్నాయని కొంతమంది పండితులు చెబుతారు. అంటే ఈ పదానికి నిద్రపోవటం, నిద్రనుంచి మేల్కొనటం – రెండు అర్థాలూ వస్తాయి. ఇక్కడ ఇది ఈ రెండవ అర్థంలోనే ఉపయోగించబడింది. మొత్తానికి తహజ్జుద్ అంటే రాత్రి చివరి వేళలో నిద్రలేచి నఫిల్ నమాజ్ (ఖియాముల్లైల్) చేయటం అని భావం. ఈ విషయంలో మితిమీరటం, రాత్రంతా జాగారం చేసి అదనపు (నఫిల్) నమాజులు చేస్తూ ఉండటం కూడా సంప్రదాయ విరుద్ధమే. దైవప్రవక్త (సఅసం)

رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا ٧٩

ఇది నీ కొరకు అదనం.[96] త్వరలోనే నీ ప్రభువు నిన్ను “మఖామె మహ్‌మూద్”కు (ప్రశంసాత్మకమైన స్థానానికి) చేరుస్తాడు.[97]

وَقُل رَّبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَل لِّي مِن لَّدُنكَ سُلْطَانًا نَّصِيرًا ٨٠

80 ఈ విధంగా పలుకు: “నా ప్రభూ! నన్ను ఎక్కడికి తీసుకెళ్ళినా మంచిస్థితిలో తీసుకుని వెళ్ళు. ఎక్కడి నుంచి తీసినా మంచిస్థితిలోనే తియ్యి. నా కోసం నీ వద్ద నుండి అధికారాన్ని, తోడ్పాటును ప్రసాదించు.”[98]

రాత్రి ప్రథమార్థంలో నిద్రించి రాత్రి చివరి భాగంలో మేల్కొని తహజ్జుద్ నమాజు చేసేవారు. ఇదే సరైన విధానం.

96. ఈ **‘అదనపు నమాజు’** దైవప్రవక్త (సఅసం) కొరకు ‘విధి’గా నిర్ణయించబడిందనీ, ఇది దైవప్రవక్త (స) యెడల చేయబడిన ప్రత్యేక వ్యవహారమనీ, ప్రతిరోజూ ఐదుపూటల నమాజులు ‘విధి’గా ఉన్నట్లే తహజ్జుద్ నమాజు కూడా ఆయన (స) పాలిట ‘విధి’గా ఉండేదనీ విద్వాంసులు కొంతమంది వ్యాఖ్యానిస్తున్నారు. అయితే ఆయన అనుచర సమాజానికి ఈ ‘తహజ్జుద్’ నమాజు ‘విధి’ (ఫర్జ్) కాదు.

మరి కొంతమంది పండితులు ఇలా అభిప్రాయపడ్డారు –

“దైవప్రవక్త (సఅసం) వారి పాపాలు మన్నించబడినట్లు ప్రకటించబడినప్పటికీ, ఆయన (స) అంతస్థుల్ని ఉన్నతం చేయటానికి అల్లాహ్ ఈ ఆరవ నమాజును ఆయన కొరకు ‘అదనం’గా ఉంచాడు. కాగా; ముస్లిం అనుచర సమాజంలోని ఇతరులకు ఇది పాపపరిహారంగానూ, సత్కర్మగానూ దోహదపడుతుంది.”

ఇంకా కొంతమంది ఈ విధంగా వ్యాఖ్యానించారు : “అసలు ఇది అదనపు (నఫిల్) నమాజే. ఇది దైవప్రవక్త (స) పైగానీ, ఆయన అనుచర సమాజంపైగానీ ‘విధి’గా మోపబడలేదు. కాకపోతే ముమ్మాటికీ ఈ నమాజు శ్రేష్ఠమైనది. ఆ వేళ చేసే ఈ నమాజుతో అల్లాహ్ ఎంతో ప్రసన్నుడవుతాడు. అయితే ఇది ఫర్జ్ నమాజ్‌గానీ, వాజిబ్ నమాజ్‌గానీ కాదు. దైవప్రవక్త (స)పై గానీ, ఆయన అనుయాయులపైగానీ ఇది ఫర్జ్ (విధి)గా నియమించబడలేదు.”

97. తీర్పుదినాన అల్లాహ్ ఈ ప్రతిష్ఠాత్మకమైన స్థానాన్ని (మఖామె మహ్మూద్‌ను) తన అంతిమ ప్రవక్త (స)కు ప్రసాదిస్తాడు. ఈ అత్యున్నత స్థానం నుంచే ఆయన (స) తన అనుచరుల కొరకు సిఫారసు చేస్తారు. ఆ తరువాత ప్రజల లెక్కలు తేల్చబడతాయి.

81 ఇంకా ఈ విధంగా ప్రకటించు : "సత్యం వచ్చేసింది. అసత్యం సమసి పోయింది. నిశ్చయంగా, అసత్యం సమసి పోవలసినదే."[99]

وَقُلْ جَآءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ ۚ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿٨١﴾

82 మేము అవతరింపజేసే ఈ ఖుర్ఆన్ విశ్వాసుల కొరకు ఆసాంతం స్వస్థత, కారుణ్య ప్రదాయిని. అయితే దుర్మార్గులకు (దీనివల్ల) నష్టం కలగటం తప్ప మరే వృద్ధీ జరగదు.[100]

وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَآءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ۙ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿٨٢﴾

83 మేము మానవుణ్ణి అనుగ్రహించినప్పుడు అతడు వైముఖ్యధోరణిని ప్రదర్శిస్తూ, ఓ ప్రక్కకు తిరిగిపోతాడు. బాధ కలిగినప్పుడు మాత్రం నిరాశకు గురవుతాడు.[101]

وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَىٰ بِجَانِبِهِ ۖ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يَئُوسًا ﴿٨٣﴾

---

98. మహాప్రవక్త (సఅసం) మక్కానుంచి మదీనాకు హిజ్రత్ (ప్రస్థానం) చేసి మదీనా నగరంలో ప్రవేశించే ముందు ఈ వాక్యం అవతరించిందని కొంతమంది అభిప్రాయపడ్డారు.

    సత్యంతోపాటు ఈ లోకంలో తనువు చాలించి, సత్యసమేతంగా పునరుత్థానదినాన ప్రభువు వద్ద హాజరు కావాలన్నదే దీని భావమని మరికొంతమంది వ్యాఖ్యానించారు. అయితే ఇదొక వేడుకోలు అనీ, ఏ భావంలోకి తీసుకున్నా ఇది అన్వయిస్తుందని ఇమామ్ షౌకానీ భావిస్తున్నారు.

99. మక్కా విజయం సందర్భంగా మహాప్రవక్త (స) కాబా గృహంలోకి అడుగు పెట్టే సమయంలో అక్కడ 360 విగ్రహాలుండేవనీ, ఆ సమయంలో ఆయన చేతిలో ఒక బెత్తం ఉందనీ, ఆ బెత్తం కొనతో ఆయన (స) ఆ విగ్రహాలను తడుతూ ఈ విధంగా పలికారనీ (అంటే సత్యం వచ్చేసింది, అసత్యం తొలగిపోయింది అని అన్నారనీ), ఇంకా "సత్యం వచ్చేసింది. అసత్యం ముందు నుంచే లేదు. ఇక తరువాత కూడా రాదు" అని అన్నారనీ హదీసులో ఉంది (సహీహ్ బుఖారీ – తఫ్సీర్ బనీ ఇస్రాయీల్ వ కితాబుల్ మజాలిమ్; ముస్లిం – అల్ జిహాద్).

100. దాదాపు ఇదే భావం గల ఆయతు యూనుస్ సూరా (57వ వచనం)లో ఉంది. దాని సారాంశం చూడండి.

قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلَىٰ شَاكِلَتِهِۦ فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَنْ
هُوَ أَهْدَىٰ سَبِيلًا ﴿٨٤﴾

84 వారికి చెప్పు : "ప్రతి ఒక్కడూ తన విధానం ప్రకారం ఆచరిస్తున్నాడు. పూర్తిగా సన్మార్గంపై ఉన్నదెవరో నీ ప్రభువుకే బాగా తెలుసు."[102]

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلرُّوحِ ۖ قُلِ ٱلرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّى
وَمَآ أُوتِيتُم مِّنَ ٱلْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٥﴾

85 వారు ఆత్మను గురించి నిన్ను ప్రశ్నిస్తున్నారు. "ఆత్మ నా ప్రభువు ఆజ్ఞతో (ముడిపడి) ఉంది. మీకు ఒసగబడిన జ్ఞానం బహు స్వల్పం"[103] అని (ఓ ప్రవక్తా!) వారికి చెప్పు.

101. కలిమిలో మానవుని పరిస్థితి ఎలా ఉంటుందో, లేమిలో అతని స్వభావం ఎలా ఉంటుందో ఈ ఆయతులో చెప్పబడింది. సుఖాలు ప్రాప్తించినపుడు అతడు అల్లాహ్‌ను మరచిపోతాడు. మిడిసిపడతాడు. బాధలు మొదలైనపుడు నిరాశానిస్పృహలకు లోనవుతాడు. దేవుడికే తన మీద దయలేదని నిందిస్తాడు. అయితే విశ్వసించినవారు మాత్రం అలా ప్రవర్తించరు. కలిమిలోనూ, లేమిలోనూ వారు అల్లాహ్‌ను స్మరిస్తారు. అల్లాహ్‌కు భయపడుతూ, ఆయన కారుణ్యం పట్ల ఆశాభావం కలిగి ఉంటారు. వివరాలకు హూద్ సూరాలోని 9 – 11 ఆయతులను చూడండి.

102. ఈ ఆయతు బహుదైవోపాసకులకు హెచ్చరిక వంటిది. హూద్ సూరాలోని 121, 122 ఆయతులలో చెప్పబడిన విషయమే ఇక్కడా చెప్పబడింది. ....**'షాకిలతున్'** అంటే సంకల్పం, పద్ధతి, ధర్మం, విధానం, నైజం, స్వభావం అనే అర్థాలువస్తాయి. ఈ ఆయతులో అవిశ్వాసులు తూలనాడబడ్డారు. విశ్వాసులు ప్రశంసించబడ్డారు. ఎందుకంటే ప్రతిమనిషీ, తాను ఎన్నుకునే జీవనమార్గం అతని గుణగణాలతో, అతని స్వభావంతో ముడిపడి ఉంటుంది.

103. ఆత్మ ఎంతో సూక్ష్మమైనది. కంటికి కానరానిది. కాని ప్రతి ప్రాణికీ అదే జీవనాధారం. అదెలా ఉంటుంది? దాని వాస్తవికత ఏమిటీ? – ఎవరికీ తెలియదు. దీని గురించి యూదులు కూడా ఒకసారి మహాప్రవక్త (సఅసం)ను ప్రశ్నించారు. అప్పుడు ఈ ఆయతు అవతరించింది (సహీహ్ బుఖారీ – బనీ ఇస్రాయీల్ సూరా వ్యాఖ్యానం). ఈ ఆయతు భావమేమిటంటే మీకున్న జ్ఞానం దైవజ్ఞానంతో పోల్చినట్లయితే చాలా స్వల్పం. మీరేమో ఆత్మను గురించి ప్రశ్నిస్తున్నారాయె. ఆత్మ గురించిన పరిజ్ఞానాన్ని దేవుడు తన సందేశహరులకే తెలుపలేదు. అయితే 'ఇది నా ప్రభువు ఆజ్ఞకు లోబడిన అంశం' అని మాత్రం తెలుసుకోండి. దాని వాస్తవికత ఏమిటో నా ప్రభువుకు మాత్రమే తెలుసు అని తన ప్రవక్త (స) ద్వారా దేవుడు తెలిపాడు.

86 మేము గనక తలచుకుంటే, నీ వద్దకు పంపిన వహీ మొత్తాన్ని తిరిగి స్వాధీనం చేసుకోగలము.[104] ఆ తరువాత మాకు వ్యతిరేకంగా దానిని తిరిగి ఇప్పించగలిగే ఏ సహాయకుణ్ణీ నీవు పొందలేవు.[105]

وَلَئِن شِئْنَا لَنَذْهَبَنَّ بِالَّذِيٓ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ ثُمَّ
لَا تَجِدُ لَكَ بِهِۦ عَلَيْنَا وَكِيلًا ﴿٨٦﴾

87 నీ ప్రభువు అనుగ్రహంతో తప్ప![106] నిస్సందేహంగా నీపై ఉన్న ఆయన అనుగ్రహం చాలా గొప్పది.

إِلَّا رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ ۚ إِنَّ فَضْلَهُۥ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا ﴿٨٧﴾

88 వారికి చెప్పు : "ఒకవేళ సమస్త మానవులు, యావత్తు జిన్నులు కలిసి ఈ ఖుర్ఆను లాంటి గ్రంథాన్ని తేదలచినా – వారు ఒండొకరికి తోడ్పాటును అందజేసు కున్నా[107] ఇటువంటి దానిని తీసుకు రావటం వారివల్ల కాని పని.

قُل لَّئِنِ ٱجْتَمَعَتِ ٱلْإِنسُ وَٱلْجِنُّ عَلَىٰٓ أَن يَأْتُوا۟ بِمِثْلِ هَٰذَا
ٱلْقُرْءَانِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِۦ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴿٨٨﴾

89 మేము ప్రజల బోధనార్థం ఈ ఖుర్ఆనులో అన్ని (విధాలుగాను) ఉపమానాలను ఇచ్చాము. కాని చాలా మంది తమ తిరస్కార వైఖరిని మానుకో లేదు.[108]

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِى هَٰذَا ٱلْقُرْءَانِ مِن كُلِّ مَثَلٍ
فَأَبَىٰٓ أَكْثَرُ ٱلنَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٨٩﴾

104. అల్లాహ్ 'వహీ' ద్వారా ప్రసాదించిన కొద్దో గొప్పో జ్ఞానాన్ని కూడా తాను తలచుకుంటే జప్తు చేసుకోగలడు. అంటే మనోఫలకంపై నుంచి ఆ జ్ఞానాన్ని తొలగించగలడు.

105. అంటే; దేవుడు గనక ఈ జ్ఞానాన్ని ప్రవక్త నుంచి తీసేసుకుంటే దాన్ని ఆయన నుంచి తిరిగి ఇప్పించే వాడెవడూ ఉండడు.

106. కాని (ఓ ముహమ్మద్!) అల్లాహ్ నీపై దయదలిచాడు. నీకు ప్రసాదించిన జ్ఞానాన్ని ఆయన నీనుండి లాక్కోలేదు. ముమ్మాటికీ ఇది దైవకృపేనని తెలుసుకో.

107. దివ్య ఖుర్ఆన్ రచనకు సంబంధించిన ఈ ఛాలెంజీ ఇంతకు ముందు కూడా అనేకచోట్ల చేయబడింది. ఈ సవాలును ఇంతవరకు ఎవరూ స్వీకరించలేకపోయారు.

108. ఈ ఆయతు ఈ సూరా ఆరంభంలో కూడా వచ్చింది.

90 వారిలా అన్నారు[109] : "నువ్వు మా కోసం భూమి నుంచి నీటి ఊటను ప్రవహింపజేయనంతవరకూ మేము నిన్ను నమ్మేది లేదు.

وَقَالُوْا لَنْ نُّؤْمِنَ لَكَ حَتّٰى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْاَرْضِ يَنْۢبُوْعًا ۝٩٠

91 "లేదా నీ కోసమైనా ఖర్జూరాలు, ద్రాక్ష పండ్లు గల తోట ఒకటి ఉండాలి. దాని మధ్యన నువ్వు అనేక కాలువలను ప్రవహింపజేయాలి.

اَوْ تَكُوْنَ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ نَّخِيْلٍ وَّعِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْاَنْهٰرَ خِلٰلَهَا تَفْجِيْرًا ۝٩١

92 "లేదా నువ్వు చెబుతున్నట్లుగా ఆకాశాన్ని ముక్కలు ముక్కలుగా చేసి మాపై పడవెయ్యి లేదా నువ్వు ఖుద్దుగా అల్లాహ్‌ను, దూతలను తెచ్చి మా ఎదుట నిలబెట్టు.[110]

اَوْ تُسْقِطَ السَّمَاۗءَ كَمَا زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسَفًا اَوْ تَاْتِيَ بِاللّٰهِ وَالْمَلٰۗىِٕكَةِ قَبِيْلًا ۝٩٢

93 "లేదా నీ కోసం స్వర్ణ గృహం ఏదన్నా సిద్ధం కావాలి[111] లేదా నువ్వు ఆకాశానికి ఎక్కిపోవాలి. (ఒకవేళ నువ్వు అలా ఎక్కిపోయినా,) మేము స్వయంగా చదవగలిగే[112] గ్రంథమేదైనా మాపై అవతరింపజేయనంతవరకూ నీ అధిరోహణను కూడా మేము నమ్మేది లేదు." (ఓ ప్రవక్తా!) వారికి చెప్పు : "నా ప్రభువు పరమ పవిత్రుడు. నేను ప్రవక్తగా పంపబడిన ఒక మానవమాత్రుణ్ణి మాత్రమే."[113]

اَوْ يَكُوْنَ لَكَ بَيْتٌ مِّنْ زُخْرُفٍ اَوْ تَرْقٰى فِي السَّمَاۗءِ ۭ وَلَنْ نُّؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ حَتّٰى تُنَزِّلَ عَلَيْنَا كِتٰبًا نَّقْرَؤُهٗ ۭ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّيْ هَلْ كُنْتُ اِلَّا بَشَرًا رَّسُوْلًا ۝٩٣

109. విశ్వసించడానికి మక్కా ఖురైషులు పెట్టిన షరతులివి.

110. అంటే నీ దేవుడు, దైవదూతలు మా కళ్లముందు ప్రత్యక్షమవ్వాలి. వారిని మేము కళ్లారా తిలకించాలి. అంతవరకూ మాకు నమ్మకం కుదరదు.

111. అరబీలో **'జుఖ్‌రుఫున్'** అని ఉంది. అంటే అందమైన, శోభాయమానమైన అని అసలు అర్థం. కాని ఈ ఆయతులో మాత్రం బంగారం అని అర్థం వస్తుంది.

112. నువ్వు తీసుకువచ్చే ఆ గ్రంథం మేమందరం సులభంగా చదవగలిగేలా ఉండాలి.

113. ఈ పలుకుల భావం ఇది : నా ప్రభువు దుర్బలుడు కాడు. ఆయన గనక తలచుకుంటే మీ డిమాండ్లన్నింటినీ ఇట్టే తీర్చగలడు. 'అయిపో' అన్న ఒక్క ఆజ్ఞతో అంతా అయి

94 ప్రజల వద్దకు మార్గదర్శకత్వం వచ్చిన మీదట, విశ్వసించనీయకుండా వారిని ఆపిన విషయమల్లా ఒక్కటే – "అల్లాహ్ ఒక మానవమాత్రుణ్ణి ప్రవక్తగా పంపాడా?!"[114] అని వారన్నారు.

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ اَنْ يُّؤْمِنُوْٓا اِذْ جَآءَهُمُ الْهُدٰٓى اِلَّآ اَنْ قَالُوْٓا اَبَعَثَ اللّٰهُ بَشَرًا رَّسُوْلًا ﴿٩٤﴾

95 (ఓ ప్రవక్తా!) వారికి చెప్పు : "ఒకవేళ దైవదూతలు భూమండలం మీద తిరుగుతూ, నివాసమేర్పరచుకుంటూ ఉన్నట్లయితే, మేము వారి వద్దకు కూడా ఆకాశం నుంచి దైవదూతనే ప్రవక్తగా పంపి ఉండేవారం."[115]

قُلْ لَّوْ كَانَ فِى الْاَرْضِ مَلٰٓئِكَةٌ يَّمْشُوْنَ مُطْمَئِنِّيْنَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِمْ مِّنَ السَّمَآءِ مَلَكًا رَّسُوْلًا ﴿٩٥﴾

పోతుంది. కాని నేను మాత్రం మానవమాత్రుణ్ణి. మానవమాత్రుని వల్ల ఇవన్నీ సంభవమా? కాదే! కాకపోతే నేను దేవుని తరఫున నియమించబడిన ప్రవక్తను. ప్రవక్త పనల్లా దైవాజ్ఞలను మానవాళివరకు చేరవేయటమే. ఆ పనిని నేను నెరవేరుస్తున్నాను. ప్రజలు కోరిన కోర్కెనల్లా మహిమల రూపంలో ప్రదర్శించటం దైవదౌత్య ప్రక్రియలో అంతర్భాగం కాదు. అయితే అల్లాహ్ కోరితే దైవదౌత్య ధృవీకరణ నిమిత్తం ఒకటీ అరా మహిమ చూపబడుతుంది. అంతే. దీనికి బదులు ప్రజలు కోరిన ప్రతి మహిమనూ చూపి తీరాల్సిందే అంటే దీనికి అడ్డూ ఆపూ ఉండదు. ప్రతి మనిషీ తన మనోవాంఛ ప్రకారం సరికొత్త మహిమ కావాలంటాడు. అప్పుడు ప్రవక్త ప్రొద్దస్తమానం మహిమలు ప్రదర్శించటంలోనే తలమునకలై ఉండాల్సివస్తుంది. సందేశ ప్రధానమైన అసలు కార్యం కుంటుపడిపోతుంది. కాబట్టి మహిమలు అల్లాహ్ యుక్తినిబట్టి చూపబడతాయి. అందలి ఉచితానుచితాలు, మంచీ చెబ్బరలన్నీ దైవ ప్రణాళికకు లోబడి ఉంటాయి. ఆ జ్ఞానం అల్లాహ్‌కు మాత్రమే పరిమితం. నేను సయితం ఆయన ప్రణాళికలో జోక్యం చేసుకోలేను.

114. తమలాంటి ఒక మానవమాత్రుడు దైవప్రవక్తగా తమ ముందుకు రావటం అవిశ్వాసులను, బహుదైవారాధకులను ఆశ్చర్యపరిచింది. తమ లాగా మాట్లాడేవాడు, తమ లాగానే తినేవాడు త్రాగేవాడు, తమలాగానే బంధుత్వ సంబంధాలు కలిగి ఉన్న వ్యక్తి అకస్మాత్తుగా ప్రవక్తగా ఎలా మారిపోయాడు? అనే విషయం వారిని నిర్ఘాంతపరిచింది. ఈ విషయమే విశ్వసించకుండా వారికి అడ్డుగా నిలిచింది.

115. భూమి మీద మనుషులు నివసిస్తున్నప్పుడు వారివద్దకు వచ్చే ప్రవక్తలు కూడా మానవజాతికి చెందిన వారే అయి ఉండాలి. మానవేతర వ్యక్తులు మానవజాతికి

96 వారితో అను : “నాకూ – మీకూ మధ్య సాక్షిగా అల్లాహ్ చాలు.[116] తన దాసుల గురించి ఆయనకు అంతా తెలుసు. ఆయన వారిని చూస్తూనే ఉన్నాడు.”

قُلْ كَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيْدًا بَيْنِيْ وَبَيْنَكُمْ ۚ اِنَّهٗ كَانَ بِعِبَادِهٖ
خَبِيْرًا بَصِيْرًا ﴿٩٦﴾

97 అల్లాహ్ ఎవరికి సన్మార్గం చూపుతాడో అతనే సన్మార్గం పొందుతాడు. ఆయన మార్గవిహీనతకు లోనుచేసిన వారికి, ఆయన (శిక్ష)కు విరుద్ధంగా ఇతరులెవరినీ నువ్వు సహాయకులుగా పొందజాలవు.[117] అలాంటి వారిని మేము ప్రళయదినాన ముఖాల ఆధారంగా సమీకరిస్తాము.[118] మరి చూడబోతే వారు గుడ్డివారు, మూగవారు, చెవిటి వారై ఉంటారు.[119] నరకం వారి నివాసమవుతుంది. అది మందగించినప్పుడల్లా వారి కోసం దాన్ని రాజేస్తూ ఉంటాం.

وَمَنْ يَّهْدِ اللّٰهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ ۚ وَمَنْ يُّضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ
اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِهٖ ۗ وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عَلٰى وُجُوْهِهِمْ عُمْيًا
وَّبُكْمًا وَّصُمًّا ۗ مَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ۗ كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنٰهُمْ سَعِيْرًا ﴿٩٧﴾

మార్గదర్శకత్వం వహించలేరు. ఒకవేళ దూతలు కూడా భువిపై నివసిస్తూ ఉంటే వారికి హితబోధ చేయడానికి దేవుడు దూతనే ప్రవక్తగా పంపి ఉండేవాడు. దైవదూతలు భూమ్మీద ఉండటం లేదు గనక ప్రవక్తగా దైవదూత రాలేదు.

116. అంటే సందేశాన్ని హెచ్చుతగ్గులు లేకుండా అందజేయటం నా కర్తవ్యం. ఆ కర్తవ్యాన్ని నేను సజావుగా నెరవేర్చాను. ఈ విషయానికి మీకూ – నాకూ మధ్య సాక్షిగా అల్లాహ్ చాలు. ఎందుకంటే నిర్ణయాలన్నీ గైకొనేవాడు ఆయనే.

117. నీ ప్రచారం ద్వారా ఎవరు విశ్వసిస్తారు? ఎవరు విశ్వసించరనేది అల్లాహ్ అధీనంలో ఉంది. నీ బాధ్యతల్లా సందేశాన్ని చేరవేయటమే.

118. “తలక్రిందులుగా చేసి (ముఖం ఆధారంగా) నడిపించటం ఎలా సాధ్యమవుతుంది?” అని ప్రవక్త ప్రియసహచరులు ఆశ్చర్యంగా అడిగారు. దానికి మహాప్రవక్త (సఅసం) “కాళ్ళపై నడిచే శక్తిని ప్రసాదించిన అల్లాహ్‌యే ముఖం ఆధారంగా నడిపించే శక్తిని కూడా కలిగి ఉన్నాడు” అని చెప్పారు (సహీహ్ బుఖారీ – అల్ ఫుర్కాన్ సూరా; ముస్లిం – సిఫతుల్ ఖియామ).

119. ప్రాపంచిక జీవితంలో వారు సత్యం పట్ల అంధులుగా, మూగవారుగా, చెవిటివారుగా

98 వారు మా ఆయతులను తిరస్కరించి, “మేము ఎముకలై, తుత్తునియలు అయి పోయిన తరువాత కూడా మళ్ళీ సరికొత్తగా పుట్టించబడతామా?!” అని చెప్పినందుకుగాను వారికి ప్రతిఫలం ఇది.[120]

ذٰلِكَ جَزَآؤُهُمۡ بِاَنَّهُمۡ كَفَرُوۡا بِاٰيٰتِنَا وَقَالُوۡٓا ءَاِذَا كُنَّا عِظَامًا وَّرُفَاتًا ءَاِنَّا لَمَبۡعُوۡثُوۡنَ خَلۡقًا جَدِيۡدًا ﴿٩٨﴾

99 ఏమిటీ, ఆకాశాలను, భూమిని సృష్టించిన అల్లాహ్ తమ లాంటి వారిని సృష్టించే శక్తి కలిగి ఉన్నాడన్న విషయంపై వారు దృష్టిని సారించలేదా?[121] ఏమాత్రం సంకోచానికి తావులేని ఒక సమయాన్ని ఆయన వారి కోసం నియమించి ఉన్నాడు.[122] కాని దుర్మార్గులు (ఎంత చెప్పినా) తిరస్కరించకుండా ఉండరు.

اَوَلَمۡ يَرَوۡا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِىۡ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ قَادِرٌ عَلٰٓى اَنۡ يَّخۡلُقَ مِثۡلَهُمۡ وَجَعَلَ لَهُمۡ اَجَلًا لَّا رَيۡبَ فِيۡهِ ؕ فَاَبَى الظّٰلِمُوۡنَ اِلَّا كُفُوۡرًا ﴿٩٩﴾

వ్యవహరించారు. అందుకే తీర్పుదినాన వారికి తగిన శాస్తిగా గుడ్డివారుగా, మూగవారుగా, చెవిటివారుగా చేసి హాజరుపరచటం జరుగుతుంది.

120. వీరిని నరకయాతనకు గురిచేయటానికి కారణమేమంటే, వీళ్లు మేము అవతరింపజేసిన వచనాలను సత్యమని ధృవీకరించలేదు. జగతిలో సర్వవ్యాప్తమై ఉన్న మా నిదర్శనాలపై యోచన చేయలేదు. ఏమాత్రం ఆలోచించకుండానే మరణానంతర జీవితాన్ని, తీర్పుదినాన్ని తేలిగ్గా కొట్టిపారేశారు. చచ్చి, ఎముకలుగా మారి, కృశించిపోయిన తరువాత మళ్ళీ యథాతథంగా బ్రతికించబడటం అసలెలా సంభవం? అని అన్నారు.

121. భూమ్యాకాశాల నిర్మాత అయిన అల్లాహ్‌కు, వీరిలాంటి సృష్టితాలను సృజించటం, మరణానంతరం వారిని తిరిగి లేపటం కష్టసాధ్యం ఏమీ కాదు. ఈ సృష్టిప్రక్రియ భూమ్యాకాశాల సృష్టికన్నా ఎంతో సులువైనది. “మానవుణ్ణి సృష్టించటంకన్నా భూమ్యాకాశాలను సృష్టించటం గొప్ప పని” (మోమిన్ –57). ఈ విషయాన్నే అల్లాహ్ అహ్‌ఖాఫ్ సూరా (33) లోనూ, యాసీన్ సూరాలోను (81, 82) విశదీకరించాడు.

122. ఈ **‘నియమిత సమయం’** మృత్యువూ కావచ్చు లేక ప్రళయమూ కావచ్చు. సందర్భం దృష్ట్యా ప్రళయఘడియ అని భావించటమే చాలావరకు సమంజసంగా ఉంటుంది. అంటే మేము వారిని మళ్ళీ బ్రతికించి సమాధుల నుంచి లేపటానికి ఒకానొక ఘడియను నిర్ణయించాము అని అల్లాహ్ సెలవిచ్చాడు. “మేము వీళ్ల వ్యవహారాన్ని

100 వారికి చెప్పు : “ఒకవేళ నా ప్రభువు కారుణ్య నిధులే గనక మీ అధీనంలోకి వస్తే, అప్పుడు మీరు అవి ఖర్చయి పోతాయేమోనన్న భయంతో[123] వాటిని ఆపి ఉంచేవారు. (అసలు విషయం ఏమి టంటే) మానవుడు సంకుచిత మనస్కుడు.”

قُلْ لَّوْ اَنْتُمْ تَمْلِكُوْنَ خَزَآئِنَ رَحْمَةِ رَبِّيْٓ اِذًا لَّاَمْسَكْتُمْ
خَشْيَةَ الْاِنْفَاقِ ؕ وَكَانَ الْاِنْسَانُ قَتُوْرًا ﴿۱۰۰﴾

101 మేము మూసాకు స్పష్టమైన తొమ్మిది మహిమలను[124] ఇచ్చాము. (కావాలంటే) నువ్వు స్వయంగా ఇస్రాయీల్ వంశీయులను అడుగు. అతను వారివద్దకు వచ్చినప్పుడు, “మూసా! నువ్వు చేతబడి చేయబడ్డావేమోనని నా అనుమానం” అన్నాడు ఫిరౌను.

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسٰى تِسْعَ اٰيٰتٍۢ بَيِّنٰتٍ فَسْـَٔلْ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ اِذْ جَآءَهُمْ
فَقَالَ لَهٗ فِرْعَوْنُ اِنِّيْ لَاَظُنُّكَ يٰمُوْسٰى مَسْحُوْرًا ﴿۱۰۱﴾

ఒక నిర్ణీత ఘడియకోసం వాయిదా వేసి ఉంచాము” అన్న వచనం కూడా గమనార్హమే (హూద్ – 104).

123. **“ఖష్‌యతల్ ఇన్‌ఫాఖ్”** అంటే ఖర్చుపెట్టి అవజేసేస్తామేమో, ఆ తరువాత దరిద్రులుగా మారిపోతామేమో అని భయపడటం. కాని ఇది దేవుని కోశాగారం. అది ఎన్నటికీ తరిగేది కాదు. అయితే మానవుడు సంకుచిత మనస్కుడు, పీనాసి అవటం వల్ల ఎక్కడ ఖజానా ఖాళీ అయిపోతుందోనని బెంబేలెత్తిపోతుంటాడు. ఆ విషయాన్నే అల్లాహ్ మరోచోట ఈ విధంగా ప్రస్తావించాడు : “వారికే గనక అల్లాహ్ రాజ్యాధికారంలో భాగం లభిస్తే ప్రజలకు రవంత కూడా ఇవ్వరు.” (నిసా – 53). అల్లాహ్ అపార కరుణామయుడు గనక సరిపోయింది. ఆయన తన దాసుల కోసం తన ధనాగారాలను, ముఖద్వారాలను తెరచిపెట్టేశాడు. హదీసులో ఇలా ఉంది – “అల్లాహ్ చేతులు నిండి ఉన్నాయి. ఆయన రేయింబవళ్లు ఖర్చు చేస్తుంటాడు. కాని అందులో ఎలాంటి కొరతా ఏర్పడదు. కాస్త చూడండి! ఆయన భూమ్యాకాశాలను సృష్టించినప్పటినుంచీ ఏ మేరకు ఖర్చుచేసి ఉంటాడో!! కాని ఆయన చేతిలో ఉన్న దాంట్లో తరుగుదల అనేది రాలేదు (అవి నిండుగానే ఉన్నాయి)” (బుఖారీ– కితాబుత్తౌహీద్; ముస్లిం – కితాబుజ్జకాత్).

124. ఆ తొమ్మిది సూచనలు ఇవి : 1. చేయి 2. చేతి కర్ర 3. కరువు కాటకాలు 4. ఆహార ధాన్యాలలో కొరత 5. తుఫాను 6. మిడుతల దండు 7. పేలు, నల్లులు 8. కప్పలు 9. రక్తం.

102 మూసా ఇలా సమాధానమిచ్చాడు : "గుణపాఠంతో కూడుకున్న ఈ సూచనలను భూమ్యాకాశాల ప్రభువు తప్ప మరొకరెవరూ అవతరింపజేయలేదన్న విషయం నీకూ తెలుసు. ఓ ఫిరౌన్! నిశ్చయంగా నువ్వు వినాశానికి గురయ్యావని నేను భావిస్తున్నాను."

قال لقد علمت ما انزل هؤلاء الا رب السموت والارض بصائر
واني لاظنك يفرعون مثبورا ﴿١٠٢﴾

103 ఆ తరువాత ఫిరౌను, వారిని భూభాగం (రాజ్యం) నుంచే పెకలించివేయాలని గట్టిగా నిశ్చయించుకున్నప్పుడు మేము వాణ్ణీ, వాడి వెంటవున్న వారినే ముంచివేశాము.

فاراد ان يستفزهم من الارض فاغرقنه ومن معه جميعا ﴿١٠٣﴾

104 ఆ తరువాత మేము ఇస్రాయీలు సంతతితో, "ఈ భూభాగంపై[125] మీరు ఉండండి. అయితే పరలోక వాగ్దాన తరుణం ఆసన్నమైనప్పుడు మేము మీ అందరినీ కలిపి (ఒకే చోటికి) తీసుకు వస్తాము" అని చెప్పాము.

وقلنا من بعده لبني اسراءيل اسكنوا الارض فاذا جاء
وعد الاخرة جئنا بكم لفيفا ﴿١٠٤﴾

కరువు కాటకాలు, ఆహారధాన్యాల కొరత – ఇవి రెండూ ఒక సూచన క్రిందికి వస్తాయనీ, అయితే మంత్రగాళ్ళ మాయాజాలాన్ని చేతికర్ర మ్రింగివేయటం తొమ్మిదవ సూచనగా పరిగణించబడుతుందని ఇమామ్ హసన్ బస్రీ అభిప్రాయపడ్డారు. ఇవిగాక మరికొన్ని మహిమలు కూడా హజ్రత్ మూసా (అలైహిస్సలాం)కు ప్రసాదించబడ్డాయి. ఉదాహరణకు : చేతి కర్రతో ఆయన కొండ రాయిపై కొట్టగానే అందులో నుంచి పన్నెండు నీటి ఊటలు చిమ్మటం, మబ్బు తునకలు నీడను కల్పించటం, మన్న్ – సల్వా ఆహారపదార్థాలు అవతరించటం ఇత్యాదివి. కాని ఇక్కడ 9 సూచనలు అంటే ఫిరౌన్ మరియు అతని జాతివారు చూసిన 9 సూచనలే. అందుకే హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) సముద్రం చీలి రహదారిగా మారటాన్ని 'ఆ తొమ్మిది సూచనలలో' చేర్చి, "కరువు కాటకాలను, ఆహారధాన్యాల కొరతను" ఒకే సూచనగా నమోదు చేశారు. అయితే తిర్మిజీలోని ఒక ఉల్లేఖనంలో ఈ తొమ్మిది సూచనల వివరాలు దీనికి భిన్నంగా ఉన్నాయి. కాని ప్రామాణికత రీత్యా ఆ ఉల్లేఖనం బలహీనమైనది.

105 మేము దీనిని (ఖుర్‌ఆన్‌ను) సత్యసమేతంగా అవతరింపజేశాము. ఇది కూడా సత్యంతోనే అవతరించింది.[126] మేము నిన్ను శుభవార్తను వినిపించేవానిగా, హెచ్చరించే వానిగా[127] మాత్రమే పంపాము.

وَبِالۡحَقِّ اَنۡزَلۡنٰهُ وَبِالۡحَقِّ نَزَلَ ؕ وَمَاۤ اَرۡسَلۡنٰكَ اِلَّا مُبَشِّرًا وَّنَذِيۡرًا ۘ‏ ﴿۱۰۵﴾

106 నువ్వు నెమ్మది నెమ్మదిగా ప్రజలకు వినిపించటానికి వీలుగా మేము ఖుర్‌ఆను గ్రంథాన్ని కొద్ది కొద్దిగా చేసి[128] అవతరింపజేశాము. మేము దీనిని అంచెలవారీగా అవతరింపజేశాము.

وَقُرۡاٰنًا فَرَقۡنٰهُ لِتَقۡرَاَهٗ عَلَى النَّاسِ عَلٰى مُكۡثٍ وَّنَزَّلۡنٰهُ تَنۡزِيۡلًا‏ ﴿۱۰۶﴾

107 వారికి చెప్పు : "మీరు దీనిని నమ్మినా నమ్మకపోయినా, దీనికి పూర్వం జ్ఞానం వొసగబడిన వారి ఎదుట ఇది పఠించబడినప్పుడల్లా వారు ముఖాల ఆధారంగా సాష్టాంగపడిపోతారు."[129]

قُلۡ اٰمِنُوۡا بِهٖۤ اَوۡ لَا تُؤۡمِنُوۡا ؕ اِنَّ الَّذِيۡنَ اُوۡتُوا الۡعِلۡمَ مِنۡ قَبۡلِهٖۤ اِذَا يُتۡلٰى عَلَيۡهِمۡ يَخِرُّوۡنَ لِلۡاَذۡقَانِ سُجَّدًا ۙ‏ ﴿۱۰۷﴾

125. **"ఈ భూభాగం"** అనగానే ఈజిప్టు రాజ్యం స్ఫురణకు వస్తుంది. ఫిరౌను చక్రవర్తి హజ్రత్ మూసా (అలైహిస్సలాం)ను, ఆయన జాతి వారైన ఇస్రాయీలీయులను తన రాజ్యం నుంచి వెళ్ళగొట్టాలని సంకల్పించుకున్నాడు. అయితే బనీ ఇస్రాయీల్ చరిత్ర చాటిచెప్పేదేమిటంటే వారు ఈజిప్టు రాజ్యం నుంచి వెళ్ళిపోయిన తరువాత తిరిగి ఈజిప్టులోకి ప్రవేశించలేదు. 40 సంవత్సరాలపాటు 'తీహ్' మైదానంలో ఉండి, అటు పిమ్మట పాలస్తీనాలో ప్రవేశించారు. ఆరాఫ్ సూరా ద్వారా మనకు తెలిసేది కూడా ఇదే. కాబట్టి 'ఈ భూభాగం' అంటే పాలస్తీనా ప్రదేశమని అనుకోవటం సమంజసం.

126. అంటే ఈ గ్రంథం సురక్షితంగా–ఎలాంటి మార్పులకు లోనుగాకుండా – మీ వద్దకు చేరింది. అందులో ఎలాంటి హెచ్చుతగ్గులూ చేయబడలేదు. ఎందుకంటే ఈ గ్రంథాన్ని దైవప్రవక్త (సఅసం) వరకు తీసుకువచ్చిన దైవదూత శక్తిసంపన్నుడు, నమ్మకస్థుడు, సింహాసనాధిపతి వద్ద ఆదరణ పొందినవాడు, దైవదూతలందరిపై ఆధిపత్యం గలవాడు. ఆయనే జిబ్రీల్ (అలైహిస్సలాం).

127. అంటే విధేయత చూపే విశ్వాసుల పాలిట శుభవార్తాహరుడు, అవిధేయుల పాలిట హెచ్చరించేవాడు అని భావం.

108 “మా ప్రభువు పరమపవిత్రుడు. మా ప్రభువు వాగ్దానం నెరవేరటం తథ్యం”[130] అని అంటారు.

وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا ﴿١٠٨﴾

109 వారు విలపిస్తూ, ముఖాల ఆధారంగా (సాష్టాంగ) పడిపోతారు. ఈ ఖుర్‌ఆన్ వారి అణకువను, (వినమ్రతను) మరింత పెంచుతుంది.[131]

السجدة

وَيَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ يَبْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا ﴿١٠٩﴾

110 వారికి చెప్పు : “అల్లాహ్‌ను అల్లాహ్ అని పిలిచినా, రహ్మాన్ అని పిలిచినా – ఏ పేరుతో పిలిచినా – మంచి పేర్లన్నీ ఆయనవే.”[132] నువ్వు నీ నమాజును మరీ బిగ్గరగానూ, మరీ మెల్లగానూ పఠించకు. వీటికి నడుమ మధ్యేమార్గాన్ని అవలంబించు.[133]

قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوِ ادْعُوا الرَّحْمَٰنَ ۖ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ
الْحُسْنَىٰ ۚ وَلَا تَجْهَرْ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا
وَابْتَغِ بَيْنَ ذَٰلِكَ سَبِيلًا ﴿١١٠﴾

---

128. **‘ఫరఖ్‌నాహు’** అన్న పదానికి ‘మేము దీన్ని బాగా విడమరచి చెప్పాము’ అనే అర్థం కూడా వస్తుంది.

129. దివ్య ఖుర్‌ఆన్ అవతరణకు పూర్వం ఉన్న ఆకాశ గ్రంథాలను అధ్యయనం చేసివున్న పండితులకు ‘వహీ’ అంటే ఏమిటో, దైవప్రోక్తం ఎలా ఉంటుందో తెలుసు. కాబట్టి ఖుర్‌ఆన్ పఠనాన్ని వినగానే వారు అణకువతో, భక్తితో సాష్టాంగపడతారు. అంతిమ దైవప్రవక్త (సఅసం)ను తెలుసుకునే వివేచనను తమకు ప్రసాదించినందుకు, దివ్య ఖుర్‌ఆన్ సత్యతను గ్రహించే సౌభాగ్యాన్ని తమకు వొసగినందుకు వారు నిజప్రభువుకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటారు.

130. ఏమీ తెలియని మక్కా అవిశ్వాసులు విశ్వసించకపోయినంత మాత్రాన (ఓ ప్రవక్తా!) నువ్వు ఖేదపడవలసిన అవసరం లేదు. వారు తిరస్కరించినప్పటికీ దైవదౌత్యం గురించిన అవగాహన ఉన్న జ్ఞానులు దానిని విశ్వసించారు. పైగా వారు ఖుర్‌ఆన్ పారాయణాన్ని విని దైవసన్నిధిలో సాష్టాంగపడ్డారు. ఆయన పవిత్రతను కొనియాడుతూ, ఆయన చేసిన వాగ్దానంపై తమకున్న ప్రగాఢ విశ్వాసాన్ని వ్యక్తపరిచారు. అది చాలు.

131. చుబుకముల ఆధారంగా ప్రణమిల్లిన విషయం మరోసారి ప్రస్తావనకు వచ్చింది. దేవునిపట్ల భక్తి, కృతజ్ఞతాభావం తొణికిసలాడగా చేసిన ప్రణామం మొదటి ప్రణామం

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ لَمْ یَتَّخِذْ وَلَدًا وَّلَمْ یَكُنْ لَّهٗ شَرِیْكٌ
فِی الْمُلْكِ وَلَمْ یَكُنْ لَّهٗ وَلِیٌّ مِّنَ الذُّلِّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِیْرًا ﴿١١١﴾

111 ఇంకా ఇలా చెప్పు : “ప్రశంసలన్నీ అల్లాహ్‌కే శోభిస్తాయి. ఆయన ఎవరినీ సంతానంగా చేసుకోలేదు. తన విశ్వ సామ్రాజ్యంలో ఆయనకు భాగస్వాములెవరూ లేరు. ఒకరి సహాయ సహకారాలపై ఆధారపడటానికి ఆయన ఏ మాత్రం బలహీనుడు కాడు. కాబట్టి నువ్వు ఆయన గొప్పదనాన్ని ఘనంగా కీర్తిస్తూ ఉండు.”

(సజ్దా). ఖుర్‌ఆన్ పఠనాన్ని వినటం వల్ల తమలో జనించిన భయభక్తులకు, అశక్తతకు, దీనావస్థకు ప్రతీకగా చేసిన ప్రణామం రెండవ ప్రణామం.

132. ఆ రోజుల్లో మక్కాలోని ముష్రికులకు అల్లాహ్ గుణవాచకాలైన ‘రహ్మాన్’, ‘రహీమ్’లు తెలియవు. అందుకే మహాప్రవక్త (సఅసం) నోట ‘రహ్మాన్’ ‘రహీమ్’ లాంటి పదాలు విన్నప్పుడు వారు కించిత్ ఆశ్చర్యానికీ, అనుమానానికి గురయ్యేవారు. వారిలా చెప్పుకునేవారు : “ఈయనగారు ఒక్క అల్లాహ్‌ను పిలవమని మాకైతే బోధిస్తున్నాడు. తనేమో ఇద్దరేసి ముగ్గురేసి దైవాలను పిలుస్తున్నాడు.” అప్పుడు ఈ ఆయతు అవతరించింది (ఇబ్నె కసీర్).

133. ఈ ఆయతు అవతరణా నేపథ్యాన్ని గురించి వివరిస్తూ హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) ఇలా అన్నారు : మక్కాలో దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఒక్కొక్కప్పుడు దాక్కొని ఉండాల్సి వచ్చేది. ఆయన (స) తన సహచరులకు నమాజు చేయిస్తున్నప్పుడు కాస్త హెచ్చు స్వరంతో చేయించేవారు. బహుదైవారాధకులు ఖుర్‌ఆను విని ఖుర్‌ఆన్ గ్రంథాన్నీ, అల్లాహ్‌ను ఆడిపోసుకునేవారు. అప్పుడు అల్లాహ్ ఆయన్ని ఉద్దేశించి, ‘ముష్రిక్కులు ఖుర్‌ఆన్‌ని విని దూషించటానికి ఆస్కారం కలిగేలా మరీ బిగ్గరగా పఠించకు. అలా అని నీ సహచరులకు కూడా వినబడకుండా పోయేలా మరీ మెల్లగానూ చదవకు’ అని బోధపరిచాడు (బుఖారీ – తౌహీద్ ప్రకరణం; ముస్లిం – నమాజ్ ప్రకరణం).

ఒక సంఘటన – ఒక రోజు రాత్రి దైవప్రవక్త (సఅసం) నడచిపోతూ హజ్రత్ అబూబక్ర్ సిద్దీఖ్ (రజి) నెమ్మదిగా నమాజ్ చేస్తూ ఉండటం చూశారు. ఆ తరువాత ఆయన (స) హజ్రత్ ఉమర్ (రజి)ను కూడా చూడటం జరిగింది. ఆయనేమో

హెచ్చు స్వరంతో నమాజ్ చేస్తూ ఉన్నారు. ఆయన (స) వారిద్దరినీ దర్యాప్తు చేయగా, "నేను ఎవరిని విన్నపాలు చేసుకుంటూ ఉన్నానో ఆయన నా విన్నపాలను వింటూనే ఉన్నాడు" అని హజ్రత్ అబూబక్ర్ (రజి) చెప్పారు. "నా ఉద్దేశం నిద్రమత్తులో ఉన్నవారిని మేల్కొల్పటం, షైతాన్‌ను తరిమికొట్టడం" అని హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) చెప్పారు. అప్పుడు దైవప్రవక్త (స) కంఠాన్ని కాస్త పెంచమని అబూబక్ర్‌కు సలహా యిచ్చి, నీ కంఠాన్ని కాస్త తగ్గించు అని ఉమర్‌కు సూచించారు (మిష్కాత్). కాగా; ఈ ఆయతు దుఆ నేపథ్యంలో అవతరించిందని హజ్రత్ ఆయిషా (ర.అన్హా) అన్నారు (బుఖారీ, ముస్లిం). – ఫత్‌హుల్ ఖదీర్ ఆధారంగా.